

Geïntegreerde jaarverslag 2022

Die Federasie van Beheerliggame
van Suid-Afrikaanse Skole

Inhoudsopgawe

INLEIDING EN OORSIG	2
FEDSAS se benadering tot verslagdoening	2
Termyn gedek in hierdie verslag	2
Sleutelkonsepte, afkortings en verklarende terme	2
Teikengehoor	3
Kontakbesonderhede en terugvoering	3
VOORWOORD: NASIONALE VOORSITTER	4
VERSLAG VAN DIE UITVOERENDE HOOF	6
WAARDETOEVOEGING	8
Wie is FEDSAS?	8
Kernwaardes	8
FEDSAS se beginsels	10
FEDSAS se doelstellings	10
Nasionale voetspoor	12
Beheerstrukture	13
Nasionale Raad	14
Komitees	14
WESENLIKE ASPEKTE	15
FEDSAS SE KOMPETERENDE LANDSKAP	16
Fokusarea: Opleiding en steun	16
Fokusarea: Bewusmaking	19
Fokusarea: Navorsing	23
Fokusarea: Groei ledetal	24
Fokusarea: Fondswerwing en verhoudingsbestuur	26
Fokusarea: Goeie korporatiewe bestuur	27
FINANSIËLE STATE	29

Inleiding en Oorsig

FEDSAS se benadering tot verslagdoening

FEDSAS aanvaar die King IV™-verslag oor Beheer vir Suid-Afrika, 2016, as die brondokument oor dít waaruit goeie beheer bestaan.

Hierdie geïntegreerde jaarverslag gee terugvoering oor, en bied 'n vooruitskouing van, die organisasie se verbintenisse tot goeie beheer en hoe dit grondslag vind in sy aktiwiteite. Die doel van die verslag is om aan alle belanghebbendes, intern en ekstern, 'n oorsig en insig te bied oor die nie-finansiële en finansiële stand van sake in terme van FEDSAS se strategiese doelwitte. Sodoende word belanghebbendes in staat gestel om die organisasie se prestasie en volhoubaarheid te evalueer. FEDSAS wil met hierdie verslag aan belanghebbendes wys hoe die organisasie waarde toevoeg tot die Suid-Afrikaanse samelewing, en veral die onderwyssektor.

Termyn gedek in hierdie verslag

Hierdie geïntegreerde jaarverslag bied 'n oorsig oor FEDSAS se werksaamhede vir 2022, asook die finansiële jaar 2021.

Sleutelterme, afkortings en verklarende terme

- **Wesentliche aspekte:** Alle aangeleenthede, aspekte en aktiwiteite relevant tot die organisasie se waardetoevoeging. In terme van die riglyne van Internasionale Raad vir Geïntegreerde Verslagdoening is 'n organisasie se impak op verskeie kapitale wesenlik of relevant slegs indien dit 'n beduidende invloed het op die beskikbaarheid, gehalte en bekostigbaarheid van kapitale waarop die organisasie steun, indien dit interne en eksterne belanghebbendes se persepsies van die organisasie op so 'n wyse beïnvloed dat dit besigheidsgevolge het of indien dit ander strategiese waarde inhou. Die organisasie se impak kan positief, negatief of neutraal wees.

FEDSAS: Die Federasie van Beheerliggame van Suid-Afrikaanse Skole

- **Organisasie sonder winsbejag:** 'n Organisasie wat nie 'n winsoogmerk najaag nie, wat insluit 'n organisasie wat opgerig is as 'n maatskappy ingevolge die Maatskappywet 71 van 2008 ('n maatskappy sonder winsbejag), 'n statutêre liggaam, trust of vrywillige vereniging, ongeag of dit ingevolge die Wet op Organisasies sonder Winsbejag 71 van 1997 as 'n organisasie sonder winsbejag of ingevolge die Wet op

Inkomstebelasting 58 van 1962 as 'n openbareweldaad-organisasie tot stand gebring is

- **Skolewet:** Die Suid-Afrikaanse Skolewet 84 van 1996
- **Wet op Nasionale Onderwysbeleid:** Die Wet op die Nasionale Onderwysbeleid 27 van 1996
- **Wet op Indiensneming van Opvoeders:** Die Wet op die Indiensneming van Opvoeders 76 van 1998
- **Wysigingswetsontwerp op Basiese Onderwys:** Die Wysigingswetsontwerp op Basiese Onderwys 15 van 2011

Teikengehoor

Die inligting in hierdie verslag is gemik op die behoeftes van huidige en toekomstige belanghebbendes en beleggers met langtermyn-belang by die organisasie.

Kontakbesonderhede en terugvoering

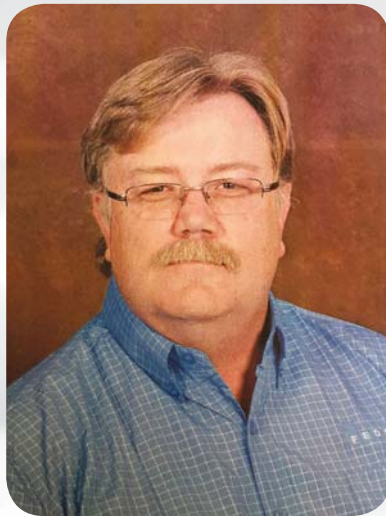
Terugvoering oor die inhoud en struktuur van hierdie verslag sal FEDSAS in staat stel om sy verslagdoeningspraktyke voortdurend te verbeter.

Nasionale kantoor: 051-522 6903

E-pos: info@fedsas.org.za

Webwerf: www.fedsas.org.za

Voorwoord: Nasionale Voorsitter

Dr. Shaun Mellors

Twee jaar gelede is die wêreld lamgelê deur die Covid-pandemie en die toekoms was duister. Dit het innovering en samewerking gevat om weer op die been te kom. Toe kom 2022 en Suid-Afrika se toekoms is weer duister – dié keer letterlik. Die enorme elektrisiteitskrisis raak werklik elke aspek van die samelewing en vra weer vir innovering en samewerking.

By FEDSAS is innovering en samewerking egter twee onuitputbare hulpbronne. Die organisasie se vermoë om hierdie hulpbronne in te span, is boonop sonder gelyke. Nie net is daar vir elke uitdaging 'n oplossing nie; daar is 'n span mense landwyd wat toesien dat daardie blink idees nooit “beurkrag” het nie.

Een van FEDSAS se grootste projekte vir 2022 was die ontwikkeling van 'n bloudruk vir suksesvolle onderwys in Suid-Afrika. Die Bloudruk rig elke aksie en besluit binne die organisasie maar is veel breër in omvang: die oorkoepelende doel is die behoud en bevordering van gehalte-onderwys in alle skole in die land. Die Bloudruk bestaan uit agt pilare, elk met vyf boustene. Daar is meer inligting hieroor elders in hierdie verslag.

Sommer die eerste en een van die grootste uitdagings waaraan die bloudruk onderwerp is, is die Wysigingswet op Onderwyswette, of BELAB. Dit stel ingrypende veranderinge voor vir onderwyswetgewing. FEDSAS is reeds sedert 2017 by hierdie proses betrokke. FEDSAS het gedurende 2022 heelwat tyd, energie en kundigheid belê in die saamstel van 'n omvattende voorlegging aan die parlementêre portefeuljekomitee oor onderwys. Die vingerafdrukke van die FEDSAS-bloudruk is duidelik hierin te sien.

Intussen het FEDSAS se normale werksaamhede landwyd voortgegaan. Ten spyte van slaggate en beurkrag het ons toegewyde, kundige personeel meer as 200 000 kilometer afgelê om toe te sien dat skoolbeheerliggame toegerus is vir hul taak. Hierdie geïntegreerde jaarverslag bied 'n oorsig oor die uitdagings en oorwinnings op die FEDSAS-pad gedurende 2022. Dit vertel die verhaal van hoe die organisasie waarde toevoeg in ses kapitale, naamlik finansiële kapitaal, vervaardigde kapitaal, mensekapitaal, sosiale en verhoudingskapitaal, intellektuele kapitaal en natuurlike kapitaal.

FEDSAS is 'n invloedryke organisasie in die onderwyssektor in Suid-Afrika en die vele programme en aktiwiteite se impak blyk duidelik wanneer hierdie verslag in sy geheel gelees word.

Dr. Shaun Mellors:
Nasionale voorsitter

Verlag van die Uitvoerende Hoof

Dr. Jaco Deacon

Dit is vreemd om terug te kyk op 'n jaar waarin ons afgeskop het met Covid-maskers en afgesluit het met kragopwekkers! Dit was egter baie lekker om 'n jaar op tyd te begin, propvol skoolprogramme en om 'n ononderbroke akademiese jaar te kon beleef. Daar was 'n gehunker na "normale" skooldae, sport, kultuur en sosiale aktiwiteite. Ons kon egter sien dat hierdie termyn se skoolbeheerliggame gedurende Covid-bepelkings verkies is – die samehorigheid het skipbreuk gelei onder aanlyn-vergaderings en byeenkomste met maskers. Kort en saaklike veranderings bou ongelukkig nie verhoudinge of vertroue nie en dit lei tot uitdagings in die raadsaal.

Dit was ook 'n jaar waarin FEDSAS se nuwe organisasiestruktuur en post-Covid-werkswyse beproef is. Ons tema was: Mense maak die verskil. Ek het dit beleef – die uitvoerende komitee het verantwoordelikheid aanvaar, die FEDSAS-span het eienaarskap gevat en ons het seker gemaak dat ons by die mense van FEDSAS, ons lede, uitkom. Daar is letterlik duisende kilometers gereis.

Ons 2022-state toon 'n groter oorskot as vorige jare en dit is te danke aan 'n groot projekdonasie van die TAO, 'n toekenning van SAOOT uit die opbrengs van die verkoop van die kantoor wat FEDSAS gebruik het, hoër as verwagte rente-inkomste en beter lededgeldbydraes. Ons doelwit is om ses maande se bedryfsfondse op beleggings te hê as deel van ons risikostrategie en die doelwit is nou binne bereik.

Met die wegpak van ons maskers, moes ons egter die herlaaibare ligte uithaal en het beurtkrag vinnig die nuwe realiteit geword. Ons moes eenvoudig aanpas. Dit is binne hierdie donker prentjie dat FEDSAS se personeel kon lig bring, hoop skep en 'n verskil kon maak. Ons glo steeds dat gehalte-onderdig vir elke kind in die land die enigste manier is om die siklus van armoede, werkloosheid, geweld en verval om te keer.

Ek het die voorreg gehad om gedurende die tweede semester besoeke aan al nege provinsies te bring en het 28 ledesessies aangebied. Ons kon FEDSAS se Bloudruk en planne in elke provinsie bekend stel. Die persoonlik kontak, die handdruk en koppies koffie het verhoudinge versterk.

Die stigting van ons Sentrum vir Finansies- en Risikobestuur was een van die vele hoogtepunte. Die FEDSAS Markplein is nou amptelik oop vir besigheid en ons FEDSAS-videoblad met ons volledige databasis van webinarre en opleidingsgeleenthede is aktief en bied 'n skatkis van hulpbronne vir lede. Lede kan inligting in hul eie tyd in die gerief van 'n huis of kantoor na gelang van behoefte bekom.

Deur die bekendstelling van FEDSAS se Bloudruk is ons daartoe verbind om doelgerig die onderwysstelsel te verbeter deur op die agt pilare en vyf boublokke in elke pilaar te fokus. Die Bloudruk gaan ons agenda rig en ons gaan deur invloed en vennote moet werk om dit te laat realiseer. Daar is meer oor die Bloudruk elders in hierdie verslag.

Die Wysigingswet op Onderwyswette (BELAB) was hoog op ons agenda. Eers deur h veldtog om openbare deelname aan te moedig en daarna FEDSAS se voorlegging in die parlement. Ons is baie dank aan ons lede verskuldig wat in groot getalle kommentaar gelewer het. BELAB gaan h baie belangrike fokus vir 2023 bly.

FEDSAS is h naam en h struktuur, maar die mense gee dit lewe, kultuur en laat dinge gebeur. Ek is baie trots op FEDSAS se personeel en wat ons in die post-Covid-jaar bereik het. Ons span het hoop gebring, bemoedig, ondersteun en hard gewerk om ons waardes betekenis te gee. Baie dankie aan elkeen vir onbaatsugtige diens aan die organisasie en die kinders van ons land. Ons het sewe personeellede gegroet wat in 2022 afgetree het en eer hulle ook vir hul nalatenskap aan onderwys.

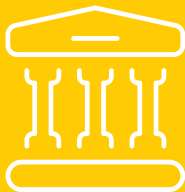
Ons het ook h reuse-span vrywilligers wat sonder vergoeding dien in provinsiale rade, raadskomitees en in ons Nasionale Raad. Dankie vir elkeen van julle se toewyding om onderwys te "maak werk" en dat julle die ruimte vir ons personeel skep om ons werk te kan doen.

Daar moet altyd h goeie verhouding tussen h uitvoerende hoof en h raadsvoorsitter wees. Goeie skakeling, kommunikasie en wedersydse vertrouwe – dit is tog ons boodskap aan ons lede, maar ek beleef dit in aksie, baie naby aan die lyf, in FEDSAS. Hartlike dank aan dr. Shaun Mellors vir sy leiding in die raad, betrokkenheid by komitees en ons gereelde skakeling.

Dankie aan ons lidskole wat dit vir ons moontlik maak om FEDSAS te kan wees, dienste te kan lewer en h verskil in die land te kan maak.

Dr. Jaco Deacon
Uitvoerende hoof

Waardetoevoeging

Wie is FEDSAS?

FEDSAS is die leier in skoolbeheer- en bestuur. Die organisasie fokus op die ontwikkeling van bekwame skoolbeheerliggame van skole. FEDSAS verskaf inligting, organiseer, mobiliseer en rus ons lede toe om die hoogste onderwysstandaarde in skole te handhaaf en uit te bou. Die organisasie is in 1993 gestig en het oor die afgelope byna drie dekades gegroei tot een van die mees gerekende rolspelers in Suid-Afrikaanse onderwys.

Die **visie** van FEDSAS is die behoud en bevordering van onderwys van gehalte in alle skole in die Republiek van Suid-Afrika.

Die **missie** van FEDSAS is om alles in sy vermoë te doen om sy lede en belangegroepes, naamlik die ouers, leerders en personeel, te verteenwoordig in die vestiging en bevordering van die hoogste moontlike standaard van opvoeding vir AL die kinders van ons land en ook om doeltreffende leierskap in en van skoolbeheer en -bestuur te bevorder.

Kernwaardes

In hierdie verslag word FEDSAS se kernwaardes toegelig met kommentaar deur Jaco Deacon, uitvoerende hoof, en Juané van der Merwe, adjunkhoof, oor hul belewenis van elkeen van die waardes. Die vertrekpunt is dat h organisasie se kultuur telkens strategie troef en dat etiese waardes die boustene van die kultuur van h organisasie is.

Uitmuntendheid

Om kompromisloos gehalte-diens te lewer en om altyd te soek na beter maniere om dinge te doen deur ons verbintenis aan voortdurende verbetering in ons persoonlike en professionele lewe.

Jaco: “Die snelle tegnologie-ontwikkeling, maar ook die snelle verval van gemeenskappe en infrastruktuur dwing ons om nie vas te kyk in waar ons is nie, maar waarheen ons op pad is.”

Juané: “As jy uitmuntend is in alles wat jy doen, ontwikkel jy ’n gevoel van trots. Dan is gemiddeld nie meer vir jou aanvaarbaar nie.”

Integriteit

Om eerlik, deursigtig, oop, geloofwaardig en respekvol op al ons verskille in ons interne en eksterne interaksies te bou.

Jaco: “Hierdie waarde is die skouers waarop al die ander staan – sonder hierdie basis is ’n organisasie / persoon ’n leë dop. Ons lees elke dag van mislukkings wat veroorsaak is deur kortpaaie en gebrek aan integriteit.”

Juané: “Hoe maak ons die wêreld ’n beter plek? Mense dink dat groter infrastruktuur, beter skole en vinniger dienste die antwoord is. Nee, dit begin by karakter – by integriteit!”

Passie

Om ’n positiewe verskil te maak deur geesdrif, toewyding, sterkte, intensiteit en om algehele oorgawe na te streef in alles wat ons doen.

Jaco: “Hierdie waarde is die brandstof van hoe goed die ander waardes gebeur – as ons nie opgewonde is oor môre nie, gaan ons dit nooit bou nie.”

Juané: “Wat die wêreld nodig het, is mense wat voluit leef. Doen dit wat jou laat lewendig voel.”

Rentmeesterskap

Om verantwoordelikheid te aanvaar en verantwoordbaar te wees.

Jaco: “Rentmeesterskap raak aan die hartklop van suksesvolle skole – volle eienaarskap! Om nie na buite te soek vir oplossings of wie die skuld moet dra nie, maar na binne oor wat ons nog kan doen, beter kan doen of anders kan doen.”

Juané: “Het jy al iets kosbaars by iemand geleen en geweet dat jy dit mooi moet oppas? Deur ons talente moet ons verantwoordelikheid neem vir dit wat aan ons toevertrou is en dit mooi oppas.”

Verhoudinge

Om inslag te gee aan die deugsame sirkel van respek, vertroue en openheid in al ons verhoudinge en daardeur ’n impak te maak en invloed uit te oefen.

Jaco: “Dit is mense wat die verskil maak en die manier hoe ons saamwerk sal bepaal hoe goed ons vaar.”

Juané: “Die fondasie van ons onderwysstelsel is ’n samewerkende vennootskap – sonder goeie verhoudinge is die fondasie swak en is dit dan wanneer die mure kraak.”

FEDSAS se beginsels

FEDSAS onderskryf die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika.

FEDSAS ondersteun die beginsel van maksimum afwenteling van skoolbeheer en -bestuur na beheerliggame van openbare skole, en beywer hom vir die bevordering en uitbouing van die magte en bevoegdhede van beheerliggame deur die opbou van die vermoëns van beheerliggame.

FEDSAS ondersteun en bevorder die beginsel van die vryheid van beheerliggame en skoolgemeenskappe om die vlak waarop onderwys deur die Staat voorsien word, aan te vul.

FEDSAS onderskryf die beginsel van keuring en erkenning op grond van meriete en uitnemendheid.

FEDSAS ondersteun die beginsel dat skoolbeheerliggame vir elke leerder geleentehede behoort te skep om hul volle potensiaal te verwesenlik.

FEDSAS onderskryf die beginsel van behoud en bevordering van 'n kultuur van leer en onderrig in alle skole sowel as die beginsel van uitnemendheid in onderrig.

FEDSAS ondersteun die beginsel van vestiging en behoud van gesonde verhoudinge met alle belangegroepes in die onderwys.

FEDSAS ondersteun en omhels die beginsel van verdraagsaamheid. Ons respekteer, erken, huldig en vier die verskillende kulture, gelowe en tale van die mense van die Republiek van Suid Afrika, verenig in ons diversiteit.

FEDSAS se doelstellings

Om as verteenwoordigende liggaam en spreekbuis te dien vir die bevordering van die gemeenskaplike belange en ideale van sy lede sonder om in hul huishoudelike sake in te meng

Om amptelike erkenning van alle toepaslike liggame, instellings en owerhede te verkry

Om namens sy lede samesprekings te voer en te onderhandel met, en voorleggings te maak aan gesagsliggame en ander instellings op alle vlakke

Om geld in te samel ter verwesenliking van die doelstellings van FEDSAS

Om alle stappe te doen wat nodig kan wees om die missie of doelstellings van FEDSAS te bevorder

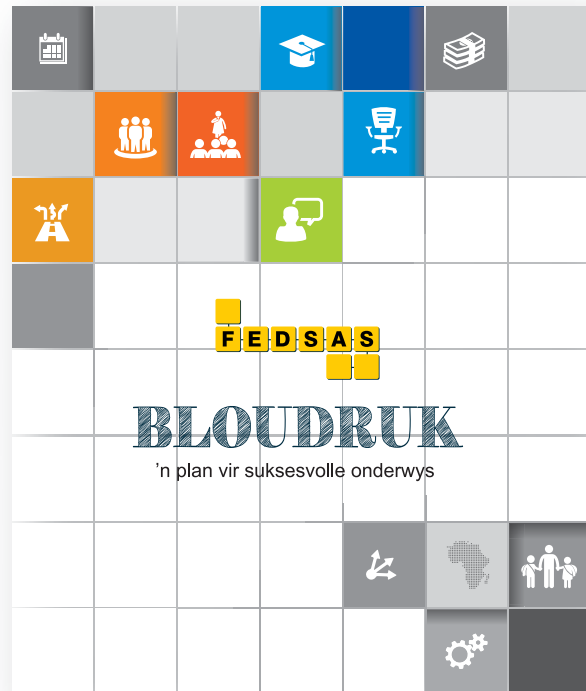
Om opleiding, toerusting en bystand aan sy lede te voorsien in die uitoefening van hul regte, die uitvoering van hul pligte, en die nakoming van hul verantwoordelikhede

Om gesonde kommunikasie met alle belangegroepes in die onderwys te vestig en te bevorder

Om die vernaamste innoveerder te wees om maksimum waarde uit die beskikbare tegnologie te ontgin ter wille van ons interne behoeftes, operasionele behoeftes, om ons lede van diens te wees en te begelei t.o.v. die impak van tegnologie op onderwys

Die FEDSAS-bloudruk vir suksesvolle onderwys

Die bloudruk spits ál FEDSAS se aksies op die organisasie se visie toe: Die behoud en bevordering van onderwys van gehalte in alle skole in die Republiek van Suid-Afrika. Dit skenk aandag aan sistemiese aangeleenthede en verandering om 'n blywende invloed en uitwerking op die onderwysstelsel te hê. Dit bied 'n meetinstrument vir die regering se vordering, verantwoordelikheid en verantwoordbaarheid, en voorsien data sodat ons as fluitjieblaser en waghond kan optree. Dit dien as 'n kapstok vir ons aksies, planne en projekte om gekoördineerd, stelselmatig en konsekwent na ons visie te kan streef. Baie van die onderwysboustene val buite FEDSAS se direkte beheer en FEDSAS fokus hier dus op die bou van goeie verhoudinge, die uitoefen van invloed en druk en openbare meningsvorming om verandering te weeg te bring. Die bloudruk bestaan uit agt pilare wat elkeen vyf boustene het. Besoek www.fedsas.org.za vir meer inligting.

Pilaar 1: Leierskap, beheer en bestuur: 1) goed opgeleide beheerliggame, 2) goed opgeleide skoolhoofde en bestuurspanne, 3) betrokke leerder-leiers, 4) kundige amptenare (kring, distrik en provinsie), 5) ontwikkeling van aspirant-skoolhoofde

Pilaar 2: Personeel: 1) voldoende poste vir elke skool, en 'n opvoeder in elke klaskamer, elke dag, 2) die beste skoolhoofde, vinniger aangestel, 3) opvoeders in die klaskamer, besig met onderrig, 4) genoeg personeel vir gespesialiseerde vakke/skole (LSOB ingesluit), 5) doeltreffende vul van vakatures

Pilaar 3: Kommunikasie: 1) duidelike, gereelde, tydige en direkte kommunikasie tussen rolspelers, 2) kwartaallikse vergaderings tussen Departement en beheerliggaam-organisasies, 3) provinsiale departemente voldoen aan statutêre oorlegpleging oor postevoorsiening en finansiering, 4) toegang tot inligting, 5) ontvangserkenning van, en reaksie op, skrywes

Pilaar 4: Finansiering: 1) voldoende finansiering vir alle skole, 2) tydige NNSF-betalings aan skole, 3) openbaarmaking van begrotings en besteding, 4) eenvormige riglyne/regulasies vir finansies, 5) bevoegde personeel in finansiesafdeling van skole

Pilaar 5: Infrastruktuur: 1) minimum infrastruktuur-standaarde vir elke skool, 2) ontwikkeling- en instandhoudingsplan in elke provinsie, 3) ontwikkeling van volhoubare water- en elektrisiteitsplan vir skole, 4) nood- en veiligheidsplanne in skole, 5) minimum standaard vir skooltegnologie

Pilaar 6: Vennote en verhoudings: 1) positiewe verhoudings tussen drie onderwysvennote (staat, skool en ouers), 2) positiewe verhoudings met gemeenskappe/ gemeenskapsorganisasies, 3) betrek gemeenskappe – openbare skole, 4) positiewe verhouding met vakbonde en ander beheerliggaamorganisasies, 5) waardegedrewe skole

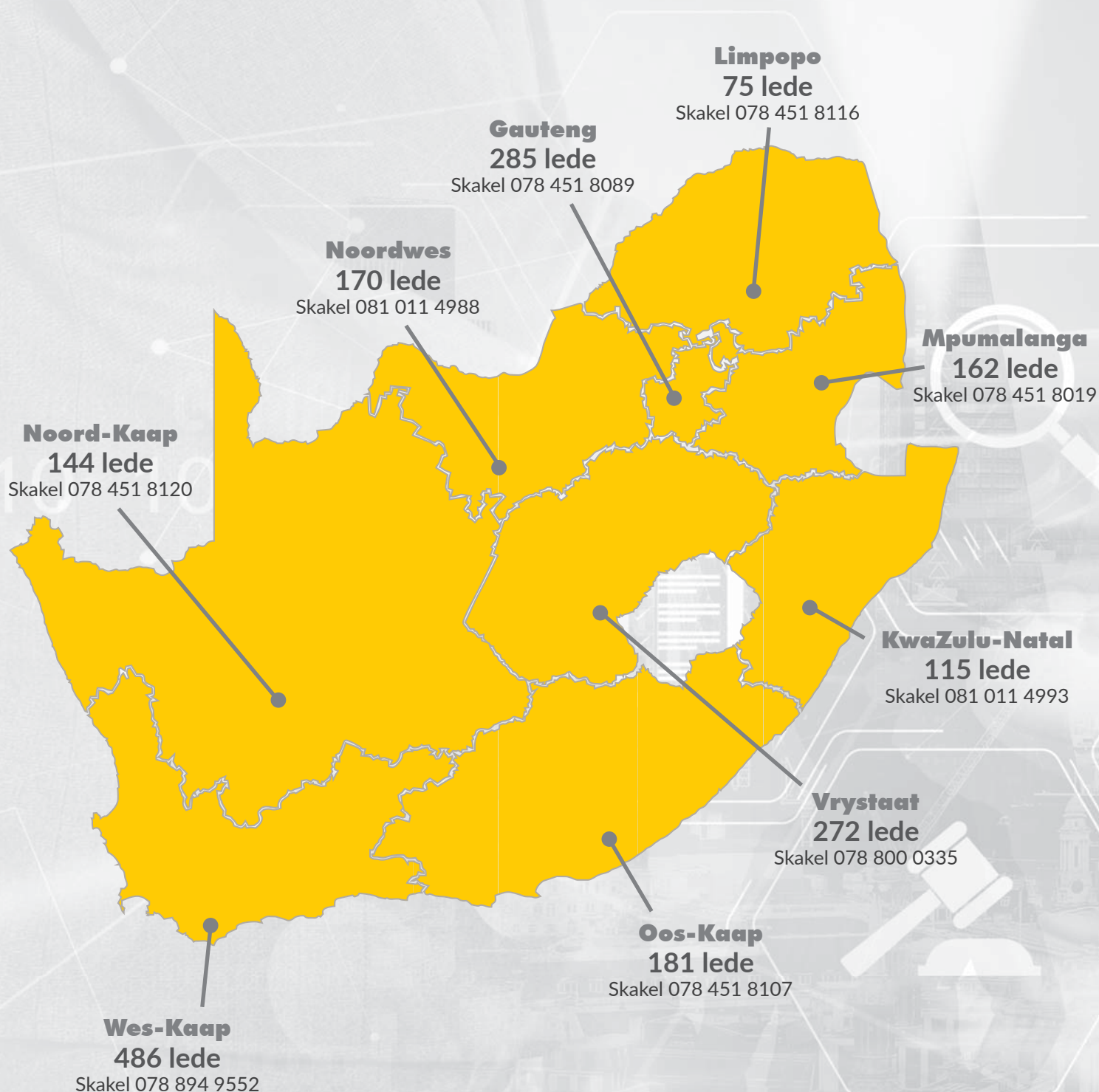
Pilaar 7: Kurrikulumuitkomst: 1) integriteit van die stelsel en assessering, 2) suksesvolle driestroommodel, 3) e-leer- en vervlegde-leer-modelle, 4) ontwikkeling van vaardighede wat toegang bied tot werk, 5) akademiese vryheid

Pilaar 8: Sosio-ekonomiese programme: 1) veiligheid van leerders en personeel, 2) maatskaplike werkers in skole, 3) minimum hulpbronnepakket vir skole/hulp aan gesinne, 4) projekte vir voldoende en voedsame voeding, 5) toegang tot hulpbronne soos data en datapunte

Nasionale voetspoor

FEDSAS se nasionale voetspoor:

Verspreiding van lede / kontakbesonderhede

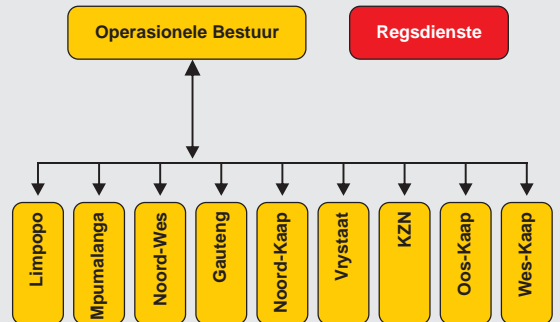
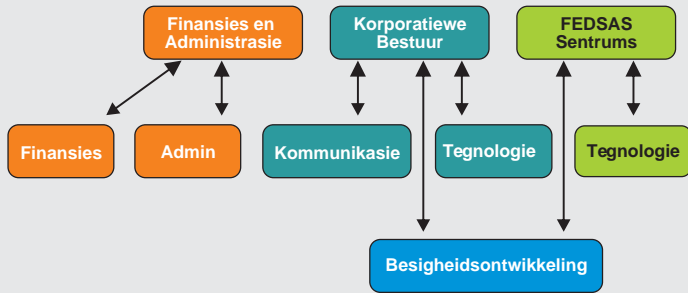
Beheerstrukture

FEDSAS Nasionale Raad

Uitvoerende Hoof

Adjunk-uitvoerende hoof

Adjunk-uitvoerende hoof

Nasionale Raad

'n Nasionale Raad is verantwoordelik vir die beheer van FEDSAS. Hierdie beginsel beteken dat die Nasionale Raad uiteindelik vir die organisasie en sy werksaamhede verantwoordelik is. Die Nasionale Raad is die struktuur wat oor FEDSAS se welstand verantwoording sal moet doen. Lede van die Nasionale Raad word elke drie jaar tydens die Algemene Jaarvergadering van FEDSAS verkies. Die Nasionale Raad is verantwoordelik vir die beheer van FEDSAS, wat die beheer van die geld en ander bates van die organisasie insluit. Aangesien die Nasionale Raad ander se bates beheer, staan die organisasie sowel as alle individuele lede van die Nasionale Raad in 'n vertrouensverhouding ('n fidusiêre verhouding) teenoor FEDSAS. Ooreenkomstig sy fidusiêre pligte, moet die Nasionale Raad in belang van die organisasie handel. Benewens fidusiêre pligte, is lede van die Nasionale Raad ook verplig om behoorlike sorg, vaardigheid en toewyding aan die dag te lê. Hulle het ook statutêre pligte wat deur verskillende wette (insluitend die gemenerereg), die oprigtingsdokumente van die organisasie (die grondwet van FEDSAS) en enige ooreenkomste wat die organisasie kan aangaan (soos die aanstellingsbriewe of dienskontrakte van lede van die Nasionale Raad) aan hul opgelê word. Lede van die Nasionale Raad behoort hul pligte te verstaan om moontlike persoonlike aanspreeklikheid weens pligsversuim te voorkom. Lede van die Nasionale Raad ontvang geen vergoeding in ruil vir hul diens nie. Tog kan pligsversuim steeds tot verantwoordbaarheid en persoonlike aanspreeklikheid lei.

Komitees

Uitvoerende komitee

Die uitvoerende komitee is verantwoordelik vir die uitvoering van FEDSAS se strategie en sakeplanne. Dit funksioneer onder voorsitterskap van die uitvoerende hoof en bestaan uit senior personeel van die organisasie.

Menslikehulpbronnekomitee

Die menslikehulpbronnekomitee vorm deel van die beheerstrukture van die nasionale raad van FEDSAS en adviseer die nasionale raad oor alle aangeleenthede rakende menslike hulpbronne en vergoeding van personeel. Die voorsitter en lede van die komitee word deur die nasionale raad aangestel.

Oudit- en Risikokomitee

Die audit- en risikokomitee is verantwoordelik vir die toesig oor FEDSAS se finansies, risiko en voldoeningsvereistes. Dit is deel van die beheerstrukture van die nasionale raad en die voorsitter en lede word deur die nasionale raad aangestel.

Strategiekomitee

Die strategiekomitee is 'n staande komitee van die nasionale raad bestaande uit die voorsitter, ondervoorsitter, uitvoerende hoof en komitee voorsitters. Die komitee adviseer die nasionale raad oor strategiese kwessies.

IT-komitee

Die IT-komitee vorm deel van die beheerstrukture van die nasionale raad van FEDSAS en adviseer die nasionale raad oor alle aangeleenthede rakende tegnologie. Die voorsitter en lede van die komitee word deur die nasionale raad aangestel.

Besoek die FEDSAS-webtuiste by www.fedsas.org.za vir inligting oor provinsiale rade en FEDSAS se personeel in elke provinsie.

Wesenlike Aspekte

Wesenlike aspekte is sake wat 'n wesentliche effek kan hê op FEDSAS se vermoë om waarde tot die skoolonderwyslandskap toe te voeg. Hoewel hierdie geïntegreerde jaarverslag in geheel verteenwoordigend is van die wesentliche aspekte, met ander woorde daardie aspekte wat as aanduidend beskou word van FEDSAS se impak op die ses kapitale, bied hierdie afdeling 'n oorsig van enkele aangeleenthede wat spesifiek gedurende 2022 uitgelig moet word.

Wetgewing: Die Wysigingswet op Onderwyswette (BELAB) stel omvattende en ingrypende wysigings aan die land se onderwyswette voor. Dit sal 'n wesentliche impak op feitlik alle aspekte van skoolonderrig hê, asook die funksionering van beheerliggame. FEDSAS is sedert die begin van hierdie proses in 2017 aktief betrokke en lewer voortdurend kommentaar soos wat die proses vorder. Die organisasie beskik oor die nodige regstegniese maar ook praktiese kundigheid om spesialisbydraes te lewer. FEDSAS se omvattende voorlegging aan die parlementêre portefeuljekomitee oor onderwys is goed ontvang. Die BELAB en die gepaardgaande parlementêre proses kan egter steeds 'n wesentliche effek hê op hoe FEDSAS waarde toevoeg.

Befondsing: Voldoende befondsing om die volle spektrum van dienste waarvoor FEDSAS beskik te kan lewer, sal altyd 'n uitdaging bly. Ekonomiese vooruitsigte vir Suid-Afrika is beroerd en dit het uiteraard ook 'n impak op nie-winsgewende organisasies se volhoubaarheid.

Sosio-politieke onstabieleit: Bogenoemde kommer oor ekonomiese vooruitgang dra by tot sosio-politieke onstabieleit in die land. Werkloosheid, gebrekkige dienslewering, beurtkrag en ander uitdagings lei dikwels tot protesaksies. Skole is nie uitgesluit hiervan nie en dit bedreig nie net die voortsetting van die akademiese kalender nie, maar ook onderwysers en leerders se veiligheid.

Kommunikasie en handelsmerk: In 'n era van snelle en inligtinggedrewe kommunikasie en beeldbou, is effektiewe en geloofwaardige kommunikasie 'n voortdurende uitdaging. Die FEDSAS-bloudruk is 'n poging om hierdie en ander uitdagings op 'n gefokusde wyse te bestuur.

Verhoudingsbou: Die onderwyslandskap in Suid-Afrika is 'n komplekse en in vele opsigte 'n omstrede landskap. Dit verg voortdurende beplande en versigtige voetwerk om relevante en geloofwaardige verhoudinge op te bou sodat lede van FEDSAS maksimum voordeel uit verhoudinge en verbintenisse kan trek.

Fedsas se Kompetierende Landskap

FEDSAS se organisatoriese en operasionele aktiwiteite vind neerslag in ses fokusareas, naamlik opleiding en steun, bewusmaking, navorsing, fondswerwing en verhoudingsbestuur, asook goeie korporatiewe bestuur. Elke fokusarea het weer 'n direkte of indirekte impak op een of meer van die ses kapitale. Hierdie afdeling bied 'n oorsig oor bepaalde strategiese doelwitte en aktiwiteite vir die jaar, asook hoe hierdie aktiwiteite inwerk op bepaalde kapitale. Risiko's en geleenthede word ook uitgelig.

FOKUSAREA: OPLEIDING EN STEUN

FEDSAS se primêre fokus is die toerus van skoolbeheerliggame. Dit sluit interne opleiding van en steun aan personeel en lidskole in, asook die beskikbaarstelling van opleidingsgeleenthede en steun vir die breër skoolgemeenskap.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in finansiële en vervaardigde kapitaal wat omskep word in mensekapitaal. Mensekapitaal word weer gebruik om intellektuele kapitaal te verhoog.

Spesifieke strategiese doelwitte en aktiwiteite vir 2022 rondom opleiding

FEDSAS Regsdienste

Aksies onderneem:

- Voortdurende aanpas en implementering van instrumente om beheerliggame by te staan

FEDSAS Sentrum vir Tegnologie

Die FEDSAS Sentrum vir Tegnologie hou huidige en toekomstige neigings in onderwystegnologie fyn dop. Die Sentrum ondersteun skole en staan hulle by om voor te berei en te reageer op verwickelinge rondom onderwystegnologie.

Aksies onderneem:

- Uitbreiding van FEDSAS se e-leer-platform wat aan skoolbeheerliggame, ouers en personeel toegang tot aanlyn-kursusse en materiaal bied om hulle beter toe te rus vir die uitdagings van skoolbeheer en -bestuur
- Ontwikkeling en bemaking van nasionale webinare
- Ontwikkeling en aanbieding van provinsiale webinare na gelang van behoeftes
- Aanbieding van tegnologie-werksessies in elke provinsie
- Projekte om bewusmaking van aanlynveiligheid onder leerders te dryf
- TAO-projek: Befondsing vir vier projekte, insluitend navorsing oor die gebruik van video, asook die waarde van data en datagedrewe besluitneming
- TechTalk / digiTaal e-tydskrif: nagenoeg 1000 lesers
- Vyf TechTalk-sessies met 737 registrasies

Personeelopleiding

Aksies onderneem:

- Deurlopende ontwikkeling van personeel tydens personeelberade
- Deurlopende opleiding vir administratiewe personeel
- 16 administratiewe en ander opleidingsvergaderings
- Induksie van nuwe personeel oor driemaande-periode
- Dinkdag-Dinsdag-sessies

Die pad vorentoe vir onderwystegnologie

Die Sentrum vir Tegnologie het die BETT-skou (British Educational Training and Technology) in Engeland bygewoon. Die skou het weens die pandemie nie in 2021 plaasgevind nie en na twee jaar van grendeltyd was dit die eerste geleentheid van sy soort wat weer in persoon plaasgevind het.

Dit is die mees toonaangewende onderwystegnologie-konferensie en -skou met uitstallings deur die meeste van die internasionale leiers met oplossings vir die onderwyssektor. As leier in die veld en raadgewer vir ons lede was dit noodsaaklik vir die Sentrum vir Tegnologie om die geleentheid by te woon en die nuutste tendense aan ons lede oor te dra.

Die gebruik van tegnologie het tydens die pandemie versnel terwyl toegang tot toestelle en data ook vergroot het. Ten spyte van ekonomiese druk is tegnologie ook baie meer bekostigbaar met 'n verskeidenheid gratis produkte en dienste.

Omdat die meeste van FEDSAS se lede nie hierdie geleentheid kon benut nie, het die sentrum 'n pakket saamgestel om die lesse uit BETT met ons lede te deel. Die "BETT in 'n boks"-aanbieding is regoor die land aangebied tydens provinsiale besoeke.

Die kernboodskap van die besoek aan BETT is:

1. Die meeste lande het gesukkel met onderwys in die grendeltyd – nie net SA nie.
2. Ons is nie wedstrydfiks vir verandering en ontwrigting nie.
3. Die voordele van sekere oplossings was lank voor die pandemie vir skole beskikbaar.
4. Goeie beheerstrukture in skole maak 'n groot verskil – sommige skole het goed gedoen en ander het niks gedoen nie.

Die nuutste tendense:

1. Datagedreweheid (datafikasie is 'n nuwe term)
2. Fokus op welstand van leerders en onderwysers
3. E-sport is 'n snelgroeiende veld en skep baie geleenthede
4. Tegnologie en spesiale onderrig

Vir meer inligting besoek die Sentrum vir Tegnologie se webtuiste by www.fedsastech.org.za

Spesifieke opleiding vir en ondersteuning aan skoolbeheerliggame

Aksies onderneem:

- 24 beheerliggaam-opleidingsessies (12 Afrikaans / 12 Engels) met 2578 deelnemers
- Ses openbare sessies (oop vir nie-lede) met 1935 deelnemers
- 415 aanlyn-geleenthede (vergaderings en webinare) vir 'n totaal van 485 ure met 9221 mense aanlyn
- 380 interne en eksterne vergaderings (webinare uitgesluit) vir 'n totaal van 450 ure met 6154 mense aanlyn
- Deurlopende ontwikkeling vir nuwe beheerliggaamlede

Provinsiale aksies:

- 1302 skoolbesoeke
- 264 skole betrokke by provinsiale saamtrekke

Braille-publikasie en nuwe boek verbreed kennis oor skoolbeheer, sê FEDSAS

'n Braille-weergawe van die gewilde handleiding vir skoolbeheerliggame asook 'n splinternuwe boek wat die dinamiek van 'n korporatiewe raadsaal vir beheerliggaamlede ontsluit, is in 2022 deur FEDSAS bekend gestel.

“Een van die belangrikste aspekte van FEDSAS se werk is om beheerliggame toe te rus. Dit beteken dat ons gereeld nuwe kennis toevoeg tot die onderwyssektor en bestaande kennis meer toeganklik maak,” sê dr. Jaco Deacon, uitvoerende hoof van FEDSAS.

Deacon sê die publikasie *Welkom in die raadsaal! 'n Bekendstelling aan raadsaaldinamiek* is gebore uit die besef dat baie van die beginsels van toepassing in 'n korporatiewe raadsaal ook oorgedra kan word na 'n skoolbeheerliggaam.

Die boek is deur dr. Riaan Oelofse geskryf. Oelofse het meer as drie dekades se ervaring van bestuur en leierskap in die openbare sowel as privaatsektor. Mev. Suzaan Mellett, voorheen FEDSAS se navorsing- en beleidsbeampte wat betrokke was by die skryf van 'n skoolhandleiding oor die King IV-beginsels, het as medewerker toegesien vir die inkorporering van die skolekomponent in die boek. Daar word ook telkens na bestaande FEDSAS-dokumentasie en beleid verwys om die inligting verder toe te lig. Die boek is ook in Engels beskikbaar as *Welcome to the board! An introduction to boardroom dynamics*.

“Die boek vul 'n gaping tussen FEDSAS se materiaal oor wat 'n goeie beheerliggaam behels en die praktiese raad en advies vanuit die raadsaal. Die boek is gebruikersvriendelik sodat dit alle beheerliggaamlede in staat kan stel om 'n bydrae te lewer ongeag hul vorige ervaring,” sê Deacon.

Die Afrikaanse braille-weergawe van die publikasie *'n Praktiese handleiding oor skoolbeheer* beteken dié gewilde publikasie is nou in al 11 amptelike tale sowel as Afrikaanse braille beskikbaar. “FEDSAS het die behoefte geïdentifiseer omdat die organisasie ook beheerliggame van onder meer skole vir gesiggestremdes as lede het,” sê me. Santie van Tonder, adjunk- provinsiale bestuurder van FEDSAS in die Wes-Kaap. Van Tonder sê die span by Pioneer Printers, 'n nie-winsgewende organisasie wat produkte vir gesiggestremdes verskaf, het uitstekende werk gedoen om die publikasie binne weke gereed te kry. Deacon sê FEDSAS is ook besig om ander FEDSAS-materiaal vir gesig- en gehoorgestremdes toeganklik te maak.

“Daar is soveel waarheid in die uitdrukking ‘kennis is mag’,” sê Deacon. “Alles wat FEDSAS doen, is eintlik 'n langtermynbelegging in die toekoms van ons land. Beter toegeruste beheerliggame beteken beter skoolbeheer en -bestuur, wat beteken ons kinders ontvang gehalte-onderrig, wat vir hulle 'n beter toekoms verseker.”

Besoek FEDSAS se webtuiste by www.fedsas.org.za vir meer inligting oor hierdie en ander publikasies wat gemik is op die bevordering van skoolbeheer en -bestuur.

Risiko's en geleenthede

Opleidingsgeleenthede is onderworpe aan lede se veranderende behoeftes en verwagtinge. Kursusse en opleidingsmateriaal, asook hoe opleiding aangebied word, moet dus in pas bly met die veranderende omgewing. FEDSAS se aanlyn-aanbod het aansienlik uitgebrei en inligting is toeganklik oor verskeie platforms heen.

FEDSAS het as 'n bedryfsleier na vore getree in terme van die geleenthede wat die virtuele omgewing bied. Die langtermyn-belegging in mensekapitaal begin reeds dividende lewer. Tesame hiermee is dit ook 'n belegging in intellektuele kapitaal, veral wat innovasie en toekomstige sukses betref.

Risiko's moet egter nooit buite rekening gelaat word nie. Suid-Afrika se internet-infrastruktuur en veral die koste van internettoegang bly 'n uitdaging. As vervaardigde kapitaal maak FEDSAS hier staat op eksterne infrastruktuur. Hoewel die organisasie tegnologie so effektief as moontlik benut, is gebrekkige internettoegang, beskikbare hardeware en die koste hieraan verbonde, asook die verskillende vlakke van gebruikersvaardighede 'n wesenlike risiko vir toegang tot opleiding. Bywoning van sommige aanlyn-geleenthede is swak en navorsing is nodig om vas te stel wat die onderliggende oorsaak hiervan is.

FOKUSAREA: BEWUSMAKING

Bewusmaking fokus onder meer op die werksaamhede van FEDSAS, bewusmaking van die magte en regte van skoolbeheerliggame soos omskryf in die Skolewet, asook bewusmaking rondom bepaalde projekte gedurende spesifieke periodes.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in sosiale en verhoudingskapitaal deur die versterking van die FEDSAS-handelsmerk.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2022 rondom bewusmaking:

Bewusmaking: BELAB

- Nuusbriewe met inligting oor spesifieke aspekte van BELAB
- Media-onderhoude
- Inligtingsvideo's op YouTube en FEDSAS se sosiale media

FEDSAS se BELAB-voorstelle om skoolbestuur professioneel te benader

Daar is meer aan skoolwetgewing as net taal- en toelatingsbeleid. En hoewel hierdie aspekte uiters belangrik is, is kommentaar oor ander wysigings en tekortkominge noodsaaklik.

“Skoolwetgewing is 'n instrument wat gebruik word om gestalte te gee aan openbare onderwys. Die instrument moet in geheel bevorderlik wees tot gehalte-onderrig. 'n Skoolbeheerliggaam se werk verskil nie veel van dié van 'n direksie of soortgelyke bestuursraad nie. Wetgewing moet dus die hele spektrum van skoolbestuur rig sodat dit vir 'n beheerliggaam die ruimte skep om alles van finansiële aspekte en menslike hulpbronne tot beleid oor taal en toelating te kan bestuur,” sê dr. Jaco Deacon, uitvoerende hoof van FEDSAS.

FEDSAS se omvattende voorlegging oor die Wysigingswet op Onderwyswette sluit kommentaar in oor onder meer die BELAB se voorgestelde wysigings oor taal- en toelatingsbeleid. Deacon sê daar is egter ook ander wysigings en tekortkominge waarvoor besin moet word. “Van hierdie wysigings lyk op die oog af na kleiner tegniese wysigings, maar vir diegene met ’n deeglike kennis van skoolbestuur is dit dadelik duidelik wat die impak van sulke wysigings, of gebrek daaraan, sal wees.”

Een só ’n aspek is hoe ’n skool se kapasiteit bepaal word. “Die letterlike implikasie hiervan is hoeveel kinders daar in ’n klaskamer is. Die groter prentjie is dat daar steeds hopeloos te min skole in sommige dele van die land is, en veral skole wat gehalte-onderrig bied. Ouers en voogde wil natuurlik graag hul kinders in goeie skole plaas, wat nie noodwendig altyd die naaste skool is nie.”

FEDSAS is van mening dat duidelike bepalings oor die vasstel van ’n skool se kapasiteit een van die tekortkominge in die wysigingswetsontwerp is. “Objektiewe kriteria is hiervoor nodig. FEDSAS het reeds ’n voorstel met riglyne opgestel. Ons moet ook die geleentheid gebruik om die lesse te implementeer wat ons gedurende die pandemie geleer het. FEDSAS stel voor dat alternatiewe maniere van onderrig ook beskikbaar gestel word, insluitend hibriede modelle. Dit sal die kapasiteitsprobleem aanspreek en skole in digbevolkte gebiede in staat stel om meer leerders te akkommodeer.”

Nog ’n voorstel wat tot voordeel van ’n model van samewerkende bestuur sal wees, is die insluiting van ’n bepaling oor verpligte nasionale en provinsiale raadgevende forums vir nasionale beheerliggaamorganisasies. Deacon sê FEDSAS was instrumenteel in die vestiging van die Nasionale Raadgevende Forum, wat al vir meer as 20 jaar kwartaalliks met die nasionale departement van basiese onderwys vergader. “Dit is belangrik dat hierdie forum, ook op provinsiale vlak, ’n formele wetlike vereiste raak. Dit sal aan beheerliggame ’n platform bied vir interaksie met provinsiale departemente en die minister van basiese onderwys. Die wysigingswetsontwerp is die ideale geleentheid om so ’n bepaling in te sluit.”

Gestandaardiseerde finansiële bestuur vir skole is noodsaaklik, maar dit is afhanklik van behoorlike wetlike bepalings. “Tans word ander wetgewing, insluitend die Wet op Openbare Finansiële Bestuur en regulasies van die Tesourie, op skole afgedwing. Dit is nie op skole van toepassing nie. Boonop is provinsiale riglyne so vol ongerymdhede en teenstellings dat dit die vraag laat ontstaan of provinsiale departemente werklik die kundigheid het om so ’n funksie te vervul. Een provinsie bepaal selfs dat onttrekking van kontant vir die kleinkas deur middel van ’n deposito in ’n opvoeder se private rekening moet plaasvind.”

Deacon sê FEDSAS stel voor dat die wetgewing gewysig word sodat die Minister van Basiese Onderwys in konsultasie die riglyne bepaal ingevolge waarvan ’n beheerliggaam ’n skool se fondse moet bestuur en nie elke provinsiale departement nie. Dit is ook in lyn met die bepaling dat beheerliggaamverkiesings se bepalings ook deur die minister uitgevaardig moet word en nie die provinsiale LUR nie.

Waarskynlik een van die grootste uitdagings vir onderwysbestuur is konflik tussen nasionale en provinsiale regulasies. “Elke provinsiale onderwysdepartement het ’n ander interpretasie van nasionale wetgewing. Nie alleen is dit soms lomp nie, maar in baie gevalle druis dit direk in teen die gees van die Suid-Afrikaanse Skolewet en ander nasionale regulasies,” sê Deacon.

Dit is belangrik dat wetgewing gewysig moet word sodat die Skolewet en ander nasionale regulasies eenvormig deur provinsies toegepas word. “Die Skolewet moet die bepalende faktor wees. Dit sal tot voordeel van leerders wees en verskeie skoolbestuurfunksies, soos beheerliggaamverkiesings, taal- en toelatingsbeleid en finansiële bestuur, sal dieselfde uitgevoer kan word ongeag die provinsie. Ons kry dieselfde soort bepaling in die Wet op Arbeidsverhoudinge.”

“Skoolbestuur moet professioneel benader word. Daarvoor is wetgewing nodig wat ’n raamwerk skep waarbinne toegewyde, professionele rolspelers hul taak met kundigheid tot voordeel van leerders kan uitvoer. FEDSAS is die leier in skoolbeheer en -bestuur en het oor byna drie dekades heen al herhaaldelik bewys dat die organisasie konstruktiewe bydraes tot onderwys lewer.”

Bewusmaking rondom Wêreldonderwysersdag

Aksies onderneem:

- ’n Skakel op die webblad met al die inligting rondom Wêreldonderwysersdag
- Uitreik van mediaverklaring
- Elektroniese advertensies
- Gebruik van sosiale media

Groei van FEDSAS se sosiale media-voetspoor

Aksies onderneem:

- Totale reikwydte van sosiale media (Meltwater): 115 908 102 persone
- Facebook: 12 382 (reikwydte: 249 245)
- Instagram: 1292 (reikwydte: 5641)

Algemene bewusmaking: tradisionele media

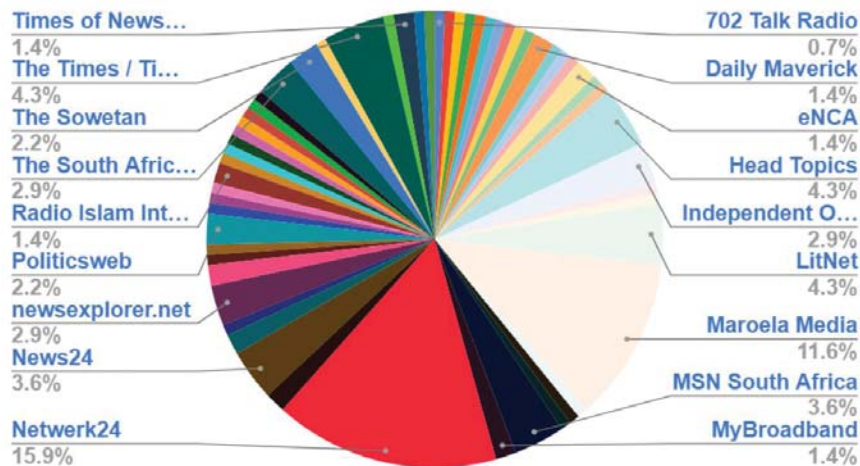
Aksies onderneem:

- Uitstuur van mediaverklarings oor ’n verskeidenheid onderwerpe, sommige gefokus op FEDSAS-aktiwiteite en ander as meningsvormer
- 13 mediaverklarings vir die tydperk 1 Januarie 2023 tot 31 Desember 2023

Algemene bewusmaking: webtuiste

Aksies onderneem:

- Voortdurende verbetering van aanlyn-ervaring (www.fedsas.org.za), insluitend ontwikkeling van ’n video-biblioteek vir lede
- 56 846 besoeke aan webtuiste (Januarie – Oktober 2022): 59.4% terugkerende besoekers; 40.6% nuwe besoekers
- 24 283 unieke besoekers
- gemiddelde besoektyd van 5:02 minute

Algemene bewusmaking: nuusbriewe

Aksies onderneem:

- Nasionaal: 30 nuusbriewe (in Afrikaans en Engels)
- Provinsiaal: 66 nuusbriewe (in Afrikaans en Engels)
- Sentrum vir Tegnologie: 8 nuusbriewe (in Afrikaans en Engels)
- Sentrum vir Finansies en Risikobestuur: 1 nuusbriewe (bekendstelling)
- FEDSAS Vandag: tweeweeklikse interne nuusbriewe
- FEDSAS Communique: weeklikse personeelkommunikasie

Risiko's en geleenthede

Bewusmaking verg 'n fyn balans tussen die bemerking van die organisasie en sy projekte en die sosiale kontrak wat 'n organisasie sonder winsbejag met die samelewing het om uitdrukking te gee aan die waarde wat die organisasie toevoeg ingevolge sy visie en missie. Diepte-kennis van die onderwysomgewing en veral regs-kennis van die magte en regte van skoolbeheerliggame soos omskryf in die Skolewet is noodsaaklik vir FEDSAS se personeel. Bewusmaking van die rol van skoolbeheerliggame in openbare skole strek egter verder as die amptelike lede en hier het FEDSAS ook 'n plig om die algemene publiek op te voed en in te lig. BELAB het in 2022 baie mediablootstelling gekry. FEDSAS is deurlopend betrokke by die proses en daar was volop geleenthede om bewustheid rondom die organisasie se aktiwiteite te skep, asook om FEDSAS se posisie as leier in die onderwyssektor verder te onderstreep.

Risiko's in hierdie area sluit in dat sosiale en verhoudingskapitaal gebruik moet word om die organisasie se werksaamhede te groei, maar dat FEDSAS terselfdertyd ook sosiale en verhoudingskapitaal as hulpbron van die organisasie moet groei. Hierdie gee-en-neem-verhouding verg 'n gesonde balans sodat sosiale en verhoudingskapitaal as 'n hulpbron nie uitgeput word nie.

Voortdurende tegnologiese vooruitgang beteken dat die organisasie ook op die snykant van verwickelinge moet bly in terme van aanlyn-kommunikasie. Die herontwerpte FEDSAS-webtuiste is in 2021 bekend gestel en word sedertdien voortdurend uitgebrei. Hoewel 'n uitgawe in terme van finansiële kapitaal, stel die webtuiste FEDSAS in staat om die organisasie se storie van waardeskepping te vertel en terselfdertyd ook toegang tot die organisasie se intellektuele kapitaal verbeter.

Die uitdaging om relevant te bly is 'n risiko sowel as 'n geleentheid. Openbare persepsie van FEDSAS en die organisasie se aktiwiteite speel direk in op fondswerwing en die werwing van nuwe lede. FEDSAS het dus deurlopend die geleentheid om as meningsvormer te ontwikkel deur gebalanseerde deelname aan openbare gesprekke, hetsy positief, negatief of neutraal.

FOKUSAREA: NAVORSING

FEDSAS se toegewyde span onderwysreg-spesialiste doen voortdurend navorsing oor beleidsontwikkeling, konsepwetgewing en ander aspekte van wetgewing wat skoolbeheerliggame raak.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in 'n verhoging in intellektuele kapitaal en sosiale en verhoudingskapitaal.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2022 rondom navorsing:

Aksies onderneem:

- Deurlopende navorsing vir spesifieke regsaksies en hofsake waarby FEDSAS namens sy lede betrokke is
- Ontwikkeling van 260 dokumente vir onafhanklike skole, met 240 video's om inhoud te verduidelik
- 105 skrywes namens lede aan provinsiale onderwysdepartemente
- Ontwikkeling van regsmenings en FEDSAS se omvattende kommentaar op BELAB
- Opsomming van openbare kommentaar beskikbaar op FEDSAS-webtuiste
- Voorlegging aan parlementêre portefeuljekomitee oor onderwys rakende FEDSAS se kommentaar op BELAB
- Regspan lewer referate by Suid-Afrikaanse Vereniging van Onderwysreg (SAELA) se jaarlikse konferensie

Beleid, regsmenings en vorms

Buiten die hersiening van bestaande dokumentasie, het FEDSAS se regspan gedurende 2022 'n getal van 260 nuwe dokumente vir onafhanklike skole ontwikkel. 'n Oorsigvideo wat die inhoud van die dokumente verduidelik is ook opgeneem en is in elke dokument ingesluit. Die regspan het 240 video's in hierdie verband opgeneem. Die volledige lys is beskikbaar by www.fedsas.org.za.

Afdeling	Totale dokumente	Persentasie
Beleiddokumente	66	25%
Dienskontrakte	12	5%
Huurooreenkomste	2	1%
Vorms	4	2%
Bestuursdokumente	46	18%
POPIA-toerustingpakket	12	5%
Regsmenings: Werksaamhede van beheerliggame	16	6%
Regsmenings: dissipline	6	2%
Regsmenings: finansies	10	4%
Regsmenings: opvoeders	2	1%
Regsmenings: raamwerk vir skoolbeheer en – bestuur	16	6%
Regsmenings: risikobestuur en aanspreeklikheid	36	14%
Regsmenings: SBL-personeel	20	8%
Regsmenings: werking van beheerliggaam	12	5%
TOTAAL	260	100%

Risiko's en geleenthede

Enige regsaksie hou verskeie risiko's in, gegewe veral die finansiële koste en die risiko vir die organisasie se reputasie. FEDSAS sien regsaksie as 'n laaste uitweg en maak eerder staat op die organisasie se invloed in verskeie strukture in die onderwyssektor (sosiale en verhoudingskapitaal), insluitend met die regering, om geskille te besleg of in 'n poging om toe te sien dat daar korrek uiting gegee word aan statutêre bepalings en pligte. Die inherente risiko aan regsaksie kan egter nooit buite rekening gelaat word nie.

Nuwe wetgewing en beleid en ook rigtinggewende hofuitsprake bied volop geleentheid vir FEDSAS om intellektuele kapitaal te verhoog deur ontwikkeling van regsmenings, beleid, publikasies en opleidingsmateriaal. Dit bied egter ook geleentheid vir FEDSAS om sy regskennis en ervaring te gebruik om leiding te bied aan skoolbeheerliggame en ander rolspelers, insluitend onderwysdepartemente, om hierdie nuwe omgewing te navigeer.

FOKUSAREA: GROEI LEDETAL

FEDSAS se ledetal op 31 Oktober 2022 staan op 1890 skoolbeheerliggame van openbare skole. Daar is egter 22 740 openbare skole in Suid-Afrika en die groei van FEDSAS se ledetal bly dus 'n primêre doelwit.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in 'n verhoging in finansiële kapitaal, mensekapitaal en sosiale en verhoudingskapitaal.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2022 rondom die groei van ledetal:

Aksies onderneem:

- Werwing van lede deur middel van algemene opleidingsgeleenthede en webinare waartoe nie-lede ook toegang het
- Opvolg van verwysings van bestaande lede
- Produk "FEDSAS in 'n boks" gratis vir nuwe lede wat aansluit
- Invordering van lidmaatskapfooi
- Kortingsproses vir skole wat nie volle lidmaatskapfooi kan bybring nie

FEDSAS skep digitale mark vir diensverskaffers van onderwysprodukte en -dienste

Skoolbestuurspanne en beheerliggame op soek na oplossings vir operasionele uitdagings kan nou vinnig en maklik toegang kry tot 'n groot verskeidenheid onderwysprodukte en -dienste met die bekendstelling van FEDSAS Markplein.

"FEDSAS ontvang gereeld versoeke van beheerliggame wat gehalte-diensverskaffers soek. Terselfdertyd ontvang ons jaarliks duisende oproepe van maatskappye, nie-winsgewende organisasies en ander diensverskaffers om hul onderwysprodukte en -dienste met FEDSAS se breë gehoor te deel. FEDSAS Markplein voorsien in albei hierdie behoeftes," sê dr. Jaco Deacon, uitvoerende hoof van FEDSAS.

Deacon sê FEDSAS se hoë profiel as leier in skoolbeheer en -bestuur en die organisasie se uitstekende reputasie in die Suid-Afrikaanse onderwyssektor gee aan beheerliggame die gemoedsrus dat hulle toegang kry tot gehalte-produkte. Terselfdertyd kan verskaffers voordeel trek uit FEDSAS se landwye voetspoor, uitgebreide netwerk en media-teenwoordigheid.

“FEDSAS-personeel het voortdurende kontak met lidskole in al die provinsies. Hieruit het ons geleer dat skoolbeheerliggame nie altyd bewus is van al die oplossings wat vir talle skoolbestuurtake beskikbaar is nie. Of bestuurspanne is huiwerig om van ’n produk of diens gebruik te maak omdat hulle onseker is oor die gehalte daarvan. Skoolbegrotings moet versigtig bestuur word en boonop is daar nie altyd tyd om navorsing te doen om die beste moontlike oplossing te vind nie. Daarom het FEDSAS besluit om ’n digitale mark te skep om bestuurspanne en beheerliggame toegang tot praktiese, etiese en oplossingsgedrewe produkte en dienste te gee,” sê mnr. Paul Rencken, FEDSAS se Korporatiewe en Besigheidsontwikkelingbestuurder.

Die konsep van FEDSAS Markplein is gebou op die vertroue wat FEDSAS in die onderwyssektor geniet. “FEDSAS het ’n uitstekende rekord as dit kom by betroubare raad en bystand aan skole. FEDSAS Markplein is ’n uitvloeisel hiervan en ’n stap in die regte rigting om beheerliggame en bestuurspanne te help om hul skole te omskep in dinamiese sentra vir gehalte-onderrig met ’n oog op die toekoms,” sê Rencken.

Skoolbeheerliggame, bestuurspanne en onderwysdiensverskaffers kan FEDSAS Markplein besoek by www.fedsasmarketplace.co.za om ’n profiel te skep.

Risiko's en geleenthede

FEDSAS se ledetal het ’n direkte invloed op die organisasie se finansiële posisie. Met Suid-Afrika se ekonomie onder druk, beteken dit dat baie lede sukkel om lidmaatskapfooie te betaal. Ander beheerliggaamorganisasies kompeteer in dieselfde mark en hou dus ook ’n risiko in. FEDSAS se uitstekende reputasie as leier in skoolbeheer en -bestuur bied egter aan die organisasie die geleentheid om sy ledetal te groei.

FOKUSAREA: FONDSWERWING EN VERHOUDINGSBESTUUR EN SPREEKBUIS VIR BEHEERLIGGAME

FEDSAS is 'n organisasie sonder winsbejag en is dus, benewens die ledegeld van lede, van eksterne bronne vir inkomste afhanklik.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in 'n verhoging in finansiële kapitaal, asook sosiale en verhoudingskapitaal.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2022 rondom fondswerwing en verhoudingsbestuur:

Aksies onderneem:

- Sluit van strategiese vennootskappe
- Deurlopende vergaderings en formele en informele ontmoetings met onderwysrospelers, insluitend politieke leierskap, ten einde FEDSAS se rol as meningsvormer gestand te doen en om gesonde, proaktiewe verhoudings met rospelers te bou
- FEDSAS teenwoordig by alle departementele vergaderings wat direk betrekking het op die rol en funksies van beheerliggame
- Gereelde skakeling met provinsiale onderwysdepartemente, as verteenwoordiger van lede, maar ook as onderwysvennoot
- 15 vergaderings van provinsiale raadplegende forums (PCF), met 489 deelnemers
- 157 vergaderings met provinsiale onderwysdepartemente, met 11 264 deelnemers van 1855 skole
- Bemiddeling van ernstige konfliktsituasies tussen beheerliggame en skoolhoofde/onderwysers en/of onderwysdepartemente
- Skakeling met vakbonde en ander nie-regeringsorganisasies wat 'n rol in die onderwys speel

Risiko's en geleenthede

As organisasie sonder winsbejag is FEDSAS afhanklik van strategiese vennootskappe, veral met betrekking tot finansiële steun. Ekonomiese ontwigting bring mee dat die beskikbare fondse vir donasies en borgskappe beduidend kleiner word. Dit hou 'n groot bedreiging vir finansiële volhoubaarheid in en is 'n risiko wat aktief bestuur moet word deur middel van onder meer interne kostebesparingsmaatreëls, asook die identifisering en ontginning van nuwe bronne van inkomste.

Die bestuur van verhoudings met eksterne belanghebbendes, veral donateurs en borge, is kernbelangrik vir die organisasie se toekoms. Ander noodsaaklike verhoudings wat ten alle koste beskerm en uitgebrei moet word, is FEDSAS se verhouding met die nasionale Departement van Basiese Onderwys, asook die provinsiale onderwysdepartemente. Op inisiatief van FEDSAS is die Nasionale Raadplegende Forum vir beheerliggaamorganisasies in 1999 gestig met die oog daarop om 'n forum vir bespreking en bedinging namens beheerliggame met die Minister van Basiese Onderwys en die departement tot stand te bring. Ook op FEDSAS se inisiatief is daar sedertdien 'n provinsiale raadplegende forum in elk van die nege provinsies tot stand gebring. FEDSAS het homself oor die jare as 'n onderwysvennoot van die regering gevestig. Hierdie verhouding maak dit moontlik vir die organisasie om soms uitdagende situasies tussen skoolbeheerliggame en onderwysdepartemente te fasiliteer. Hoewel hierdie verhouding geleentheid skep vir die groei van FEDSAS se reputasie en ledetal, moet dit noukeurig bestuur word aangesien skade aan die verhouding, of enige persepsie van 'n verlies aan neutraliteit, groot risiko kan inhou, veral vir FEDSAS se reputasie.

FOKUSAREA: GOEIE KORPORATIEWE BESTUUR

FEDSAS is verbind tot goeie korporatiewe bestuur en die daarstel van strukture wat die beste moontlike omgewing skep vir die uitvoer van die organisasie se take.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in mensekapitaal en sosiale en verhoudingskapitaal.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2022 rondom goeie korporatiewe bestuur:

Aksies onderneem:

- Verdere implementering van beginsels van King IV™ -verslag oor goeie korporatiewe bestuur en beheer vir Suid-Afrika, 2016, as brondokument vir goeie korporatiewe bestuur
- Ontwikkeling van die FEDSAS-bloudruk wat binne die raamwerk van die King IV™ -verslag rigting gee aan FEDSAS se aktiwiteite en terselfdertyd 'n visie verskaf vir verantwoordbare onderwys in Suid-Afrika

Sentrum vir Finansies en Risikobestuur

FEDSAS het tydens 2022 die Sentrum vir Finansies en Risikobestuur gevestig. Die oogmerk met hierdie sentrum is om spesiale fokus op die volhoubaarheid van skole te plaas, spesialiskundigheid te bied en om spesifieke oplossings vir skole ondersoek. Die ekonomie is onder druk, en die skole-ekonomie beleef die impak hiervan meer intens. Dit vereis dat skole met soveel meer omsigtigheid beheer en bestuur moet word.

Een van FEDSAS se adjunkhoofde, mnr. Riaan van den Bergh, staan aan die hoof van die sentrum. "Riaan is 'n kundige op hierdie gebied en terselfdertyd ook 'n leier met kennis van die behoeftes van die skoolkonteks. Hy kan dus praktyk en teorie kombineer en daarmee saam het hy ook die vermoë om sakeoplossings te integreer," sê dr. Jaco Deacon, uitvoerende hoof van FEDSAS.

Van der Bergh sê een van die sentrum se eerste projekte is reeds onderweg met gesprekke met die nasionale departement van basiese onderwys rakende 'n voorstel wat ons ingedien het om die vrystellingstabelle en formule te hersien. "Hierdie tabelle is verouderd en het nie die gewenste effek van die bedoeling van die regulasies nie. Die sentrum het ook 'n verslagdoeningsgids ontwikkel om beheerliggame te ondersteun."

Die sentrum is 'n nuwe diens wat FEDSAS aanbied om sy lede beter te adviseer, ondersteun en begelei. "Die sentrum help skole om hul finansies en risiko's so te bestuur dat elke kind in ons land toegang tot gehalte-onderrig het. Goeie bedryfstelsels, verantwoordelike oorsig en betroubare data vorm die grondslag van goeie finansiële en risikobestuur," sê Van den Bergh.

Die fokus van die sentrum is ook om met die finansiële sektor te netwerk en oplossings vir skole te ondersoek, sowel as om namens lede met die Nasionale Departement van Basiese Onderwys oor finansiële aangeleenthede te konsulteer. Die sentrum gee ook 'n gereelde elektroniese tydskrif, *RandSake*, uit waarin lede waardevolle inligting oor finansies en risikobestuur kan kry.

Vir meer inligting besoek www.fedsas.org.za

Risiko's en geleenthede

Die toepassing van die beginsels van goeie korporatiewe bestuur hou aan die een kant die risiko in dat dit gesien kan word as die blote voldoening aan minimum-wetsvereistes. Aan die anderkant bied dit egter die geleentheid vir die skep van 'n omgewing – intern sowel as ekstern – waar waardes eerder as reëls optrede en aktiwiteite rig. Wat goeie korporatiewe bestuur betref, is FEDSAS in die unieke posisie dat die organisasie die beginsels aan lede kan oordra deur middel van voorbeeld (lede se kontak met FEDSAS as organisasie gekenmerk deur goeie korporatiewe bestuur) en opleiding (kursusse, opleidingsmateriaal, beleid en ander instrumente beskikbaar aan beheerliggame) – 'n geval van “practise what you preach”. FEDSAS se persoonlike ervaring stel die organisasie dus in staat om lede effektief toe te rus wanneer hulle voor dieselfde uitdagings te staan kom.

Oorsig: Finansiële state

ALGEMENE INLIGTING

Tydperk

Hierdie afdeling bied 'n oorsig oor die finansiële posisie van FEDSAS vir die finansiële jaar geëindig 31 Desember 2021.

Bestuur se verantwoordelikheid en goedkeuring

Hierdie finansiële state is ooreenkomstig die Internasionale Finansiële Rapporteringstandaarde vir Klein en Mediumgrootte Ondernemings en die South African Statements of Generally Accepted Practice opgestel en is gegrond op toepaslike rekeningkundige beleid wat konsekwent toegepas is en deur redelike en verstandige oordeel en ramings ondersteun is. Op grond van inligting en verduidelikings wat deur die bestuur van FEDSAS verskaf is, is die Raad van mening dat die interne beheerstelsels redelike sekerheid bied dat daar vir die opstel van die finansiële state op die finansiële rekords gesteun kan word. Enige interne stelsels vir finansiële beheer kan egter slegs redelike, en nie absolute versekering nie, teen enige wesentliche wanverklaring of verlies bied. FEDSAS se bestuur het die organisasie se kontantvloeivoorspelling vir die jaar tot 31 Desember 2021 nagesien en is in die lig van die nasiening en die huidige finansiële posisie oortuig dat die beheerliggaam toereikend middele het of toegang tot toereikende middele het om sy bedrywighede vir die voorsienbare toekoms voort te sit.

Ouditeure

Core Audit Incorporated Auditor

Geoktrooieerde Rekenmeesters/Chartered Accountants

Geregistreerde Ouditeur / Registered Auditor

**FEDERASIE VAN BEHEERLIGGAME VAN SUID AFRIKAANSE SKOLE
(FEDSAS)**

**FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022**

**FEDERATION OF GOVERNING BODIES OF SOUTH AFRICAN SCHOOLS
(FEDSAS)**

ANNUAL FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 2022

FEDSAS
(Registrasienommer: NPO 128-598)

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

**FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG 31
DESEMBER 2022**

**FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022**

ALGEMENE INLIGTING

GENERAL INFORMATION

Land van inkorporasie en domisilie	Suid-Afrika / South Africa	Country of incorporation and domicile
Aard van besigheid en hoofaktiwiteite	Federasie van Skoolbeheerliggame / Federation of School Governing Bodies	Nature of business and principal activities

Raadslede	Dr S Mellors (Voorsitter)/(Chairperson) Dr HJ Deacon (HUB)/(CEO)	Board members
------------------	---	----------------------

Posadres	Posbus / PO Box 31963 Fichardtpark Bloemfontein 9317	Postal address
-----------------	---	-----------------------

Ouditeur	Core Audit Incorporated Geoktrooieerde Rekenmeesters/Chartered Accountants Geregistreerde Ouditeure / Registered Auditors	Auditor
-----------------	---	----------------

Belastingverwysingsnommer	9754360163	Tax reference number
----------------------------------	------------	-----------------------------

Organisasie registrasienommer	NPO 128-598	Organisation registration number
--------------------------------------	-------------	---

Bankier	ABSA Bank Beperk/Limited	Bankers
----------------	--------------------------	----------------

Vlak van gerusstelling	Hierdie finansiële state is geoudit in ooreenstemming met die toepaslike vereistes van die Grondwet van die Nasionale Raad. / These annual financial statements have been audited in compliance with the applicable requirements of the Constitution of the National Council.	Level of assurance
-------------------------------	---	---------------------------

Kompileerder	Hierdie finansiële state is onafhanklik opgestel deur Mnr JN Kriel GR (S.A.) / The annual financial statements were independently compiled by Mr JN Kriel CA (S.A.)	Preparer
---------------------	---	-----------------

FEDSAS
(Registrasienommer: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022

Die verslae en state soos vervat in die dokument verteenwoordig die finansiële state wat aan die raadslede voorgelê is:

Inhoud

Lede se Verantwoordelikheid en Goedkeuring	4-5
Onafhanklike Ouditeursverslag	6-8
Verslag van praktisyn	9
Lede se Verslag	10-11
Staat van Finansiële Posisie	12
Staat van Omvattende Inkomste	13
Staat van Verandering in Ekwiteit	14
Staat van Kontantvloei	15
Rekeningkundige Beleide	16-23
Aantekeninge tot die Finansiële State	24-28
Die volgende addisionele inligting maak nie deel uit van die Finansiële State nie en is nie geoudit nie: Gedetailleerde Inkomstestaat	29-30

Vlak van gerusstelling

Hierdie finansiële state is geoudit in ooreenstemming met die toepaslike vereistes van die Grondwet van die Nasionale Raad.

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022

The reports and statements set out below comprise the annual financial statements presented to the board members:

Contents

Members' Responsibilities and Approval
Independent Auditor's Report
Practitioner's Compilation Report
Members' Report
Statement of Financial Position
Statement of Comprehensive Income
Statement of Changes in Equity
Statement of Cash Flow
Accounting Policies
Notes to the Financial Statements
The following supplementary information does not form part of the Annual Financial Statements and is unaudited: Detailed Income Statement

Level of assurance

These annual financial statements have been audited in compliance with the applicable requirements of the Constitution of the National Council.

FEDSAS
(Registrasienuommer: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022

LEDE SE VERANTWOORDELIKHEDE EN GOEDKEURING

Die grondwet bepaal dat die lede omvattende rekeningkundige rekords moet handhaaf en verantwoordelik is vir die inhoud en integriteit van die jaarlikse finansiële state en verwante finansiële inligting wat by die verslag ingesluit word. Dit is hul verantwoordelikheid om te verseker dat die jaarlikse finansiële state 'n redelike weergawe is van die organisasie se sake soos aan die einde van die finansiële jaar asook die finansiële prestasie en kontantvloeï vir die periode, ter voldoening aan die rekenkundige basis soos beskryf in Nota 1. Die eksterne ouditeure is aangestel om 'n onafhanklike mening oor die finansiële state uit te spreek.

Die jaarlikse finansiële state is in ooreenstemming met die vereistes soos omskryf in Nota 1 en is gegrond op toepaslike rekeningkundige beleide wat konsekwent toegepas is en deur redelike en verstandige oordeel en ramings ondersteun is.

Die lede erken dat hulle uiteindelik verantwoordelik is vir die stelsels van interne finansiële beheer wat die organisasie ingestel het en plaas aansienlike klem op die handhawing van streng beheer. Sodat die lede die verantwoordelikhede kan nakom, stel die raad standaarde vir interne beheer wat daarop gerig is om die risiko van foute of verlies op 'n kostedoeltreffende wyse te verklein. Die standaarde sluit in die behoorlike delegasie van verantwoordelikhede binne 'n duidelik gedefinieerde raamwerk, effektiewe rekeningkundige prosedures en toereikende skeiding van pligte om 'n aanvaarbare risikvlak te verseker. Die beheermaatreëls word deur die hele organisasie gemonitor en alle werknemers moet die hoogste etiese standaarde handhaaf om te verseker dat die organisasie se besigheid gedoen word op 'n wyse wat onder alle redelike omstandighede bo verdenking is.

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022

MEMBERS' RESPONSIBILITIES AND APPROVAL

The members are required by the Constitution of the National Council, to maintain adequate accounting records and are responsible for the content and integrity of the annual financial statements and related financial information included in this report. It is their responsibility to ensure that the annual financial statements fairly present the state of affairs of the organisation as at the end of the financial year and the results of its operations and cash flows for the period then ended, in conformity with the basis of accounting described in Note 1. The external auditor is engaged to express an independent opinion on the annual financial statements.

The annual financial statements are prepared in accordance with the basis of accounting described in Note 1 and are based upon appropriate accounting policies consistently applied and supported by reasonable and prudent judgements and estimates.

The members acknowledge that they are ultimately responsible for the system of internal financial control established by the organisation and place considerable importance on maintaining a strong control environment. To enable the members to meet these responsibilities, the members set standards for internal control aimed at reducing the risk of error or loss in a cost effective manner. The standards include the proper delegation of responsibilities within a clearly defined framework, effective accounting procedures and adequate segregation of duties to ensure an acceptable level of risk. These controls are monitored throughout the organisation and all employees are required to maintain the highest ethical standards in ensuring the organisation's business is conducted in a manner that in all reasonable circumstances is above reproach.

FEDSAS**(Registrasienuommer: NPO 128-598)****FEDSAS****(Registration number: NPO 128-598)****FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022****FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022****LEDE SE VERANTWOORDELIKHEDE EN GOEDKEURING****MEMBERS' RESPONSIBILITIES AND APPROVAL**

Die organisasie se risikobestuur is gerig op die identifisering, evaluering, bestuur en monitering van alle bekende risiko's in die organisasie. Hoewel die bedryfsrisiko nie heeltemal uitgeskakel kan word nie, probeer die organisasie dit tot 'n minimum beperk deur te verseker dat die toepaslike infrastruktuur-, beheer- en ander stelsels en etiese gedrag volgens voorafbepaalde prosedures en beperkings toegepas word.

The focus of risk management in the organisation is on identifying, assessing, managing and monitoring all known forms of risk across the organisation. While operating risk cannot be fully eliminated, the organisation endeavours to minimise it by ensuring that appropriate infrastructure, controls, systems and ethical behaviour are applied and managed within predetermined procedures and constraints.

Die lede is op grond van inligting en verduidelikings wat bestuur verskaf, van mening dat die interne beheerstelsels redelike sekerheid bied dat daar vir die opstel van die jaarlikse finansiële state op die finansiële rekords gesteun kan word. Enige interne stelsels vir finansiële beheer kan egter slegs redelike, en nie absolute, versekering bied teen enige wesenlike wanvoorstelling of verlies.

The members are of the opinion, based on the information and explanations given by management, that the system of internal control provides reasonable assurance that the financial records may be relied on for the preparation of the annual financial statements. However, any system of internal financial control can provide only reasonable, and not absolute, assurance against material misstatement or loss.

Die lede het die organisasie se kontantvloeï vooruitskatting vir die jaar geëindig 31 Desember 2023 geëvalueer, en is in die lig hiervan tesame met die huidige finansiële posisie, oortuig dat die organisasie toereikende middele het om sy bedrywighede in die afsienbare toekoms voort te sit.

The members have reviewed the organisation's cash flow forecast for the year ended 31 December 2023 and, in the light of this review and the current financial position, they are satisfied that the organisation has, or has access to, adequate resources to continue in operational existence for the foreseeable future.

Die eksterne ouditeur is verantwoordelik vir die onafhanklike audit van die organisasie se jaarlikse finansiële state en om daarvoor verslag te doen. 'n Eksterne audit is uitgevoer op hierdie finansiële state deur die organisasie se eksterne ouditeur en hul verslag word op bladsye 4 tot 6 aangebied.

The external auditor is responsible for independently auditing and reporting on the organisations annual financial statements. The annual financial statements have been examined by the organisations external auditor and their report is presented on pages 4 to 6.

Die jaarlikse finansiële state wat op bladsye 10 tot 29 uiteengesit word en deur die Nasionale Raad opgestel is, is 23 Maart 2023 deur die lede goedgekeur en namens hulle onderteken deur:

The annual financial statements set out on pages 10 to 29, which have been prepared on the going concern basis, were approved by the National Council 23 March 2023 and were signed by:

Dr S Mellors (Voorsitter)/(Chairperon)

Dr HJ Deacon (HUB)/(CEO)

ONAFHANKLIKE OUDITEURSVERSLAG

Aan die lede van FEDSAS

Ouditverslag van die Jaarlikse Finansiële State**Mening**

Ek het die jaarlikse finansiële state van FEDSAS, soos uiteengesit op bladsy 12 tot 27 geoudit, wat bestaan uit die staat van finansiële posisie soos op 31 Desember 2022, die staat van omvattende inkomste, staat van verandering in ekwiteit en staat van kontantvloei vir die jaar wat op daardie datum geëindig het, en die aantekeninge, wat bestaan uit 'n opsomming van beduidende rekeningkundige beleide.

Na ons mening, is die jaarlikse finansiële state redelik aangebied, in alle wesenlike opsigte, vir die jaar geëindig 31 Desember 2022, in ooreenstemming met die grondslag van rekeningkunde beskryf in Aantekening 1 van die finansiële jaarstate en die vereistes van die Grondwet van die Nasionale Raad.

Grondslag vir mening

Ek het die oudit ooreenkomstig Internasionale Ouditstandaarde ('ISAs') uitgevoer. Ons verantwoordelikhede in terme van die standaarde word verder beskryf in die Ouditeur se Verantwoordelikhede vir die Oudit van die Jaarlikse Finansiële State-afdeling van ons verslag. Ons is onafhanklik van die onderneming in ooreenstemming met die Onafhanklike Regulerende Raad vir Ouditoure (IRBA Kode) en ander onafhanklikheid vereistes toepaslik op die uitvoer van oudits van finansiële state in Suid-Afrika. Ons het die ander etiese verantwoordelikhede in ooreenkomstig met die IRBA-kode en in ooreenstemming met ander etiese vereistes van toepassing op die uitvoer van oudits in Suid-Afrika vervul. Die IRBA-kode is konsekwent met die ooreenstemmende afdelings van die 'International Ethics Standards Board for Accountant's International Code of Ethics for Professional Accountants' (insluitende Internasionale Onafhanklikheid Standaarde) onderskeidelik. Ons glo dat die ouditbewyse wat ons verkry het, toereikend en toepaslik is om 'n grondslag vir ons ouditmening te bied.

Beklemtoning van aangeleentheid - Grondslag van Rekeningkunde

Ek vestig die aandag op Aantekening 1 van die jaarlikse finansiële state, wat die grondslag van rekeningkunde beskryf. Die finansiële jaarstate word in ooreenstemming met die organisasie se eie rekeningkundige beleid opgestel om die finansiële inligtingsbehoefes van die gebruikers te bevredig. Gevolglik is die finansiële jaarstate moontlik nie geskik vir 'n ander doel nie. My mening word nie gewysig ten opsigte van hierdie aangeleentheid nie.

Ander inligting

Die raadslede is verantwoordelik vir die ander inligting. Die ander inligting ingesluit in die dokument met die titel "FEDSAS jaarlikse finansiële state vir die jaar geëindig 31 Desember 2022", wat die Raadsledeverslag en die aanvullende inligting soos uiteengesit in bladsye 28 tot 29 insluit, wat ons verkry het voor die datum van hierdie verslag. Die ander inligting sluit nie die jaarlikse finansiële state en ons ouditeursverslag daarop in nie.

Ons mening oor die jaarlikse finansiële state dek nie die ander inligting nie en ek spreek geen vorm van gerusstelling daaroor uit nie.

INDEPENDENT AUDITORS' REPORT

To the members of FEDSAS

Report on the Audit of the Annual Financial Statements**Opinion**

I have audited the annual financial statements of FEDSAS (the entity) set out on pages 12 to 27, which comprise the statement of financial position as at 31 December 2022, statement of comprehensive income, statement of changes in equity and statement of cash flows for the year then ended, and the notes to the annual financial statements, including significant accounting policies.

In my opinion, the annual financial statements of FEDSAS for the year ended 31 December 2022 are prepared, in all material respects, in accordance with the basis of accounting described in Note 1 to the annual financial statements and the requirements of the Constitution of the National Council.

Basis for opinion

conducted my audit in accordance with International Standards on Auditing. My responsibilities under those standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Annual Financial Statements section of my report. I am independent of the organisation in accordance with the Independent Regulatory Board for Auditors' Code of Professional Conduct for Registered Auditors (IRBA Code) and other independence requirements applicable to performing audits of annual financial statements in South Africa. I have fulfilled my other ethical responsibilities in accordance with the IRBA Code and in accordance with other ethical requirements applicable to performing audits in South Africa. The IRBA Code is consistent with the corresponding sections of the International Ethics Standards Board for Accountants' International Code of Ethics for Professional Accountants (including International Independence Standards). I believe that the audit evidence I have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion.

Emphasis of Matter - Basis of Accounting

I draw attention to Note 1 to the annual financial statements, which describes the basis of accounting. The annual financial statements are prepared in accordance with the organisation's own accounting policies to satisfy the financial information needs of the users of the financial statements. As a result, the annual financial statements may not be suitable for another purpose. My opinion is not modified in respect of this matter.

Other information

The members are responsible for the other information. The other information included in the document titled "FEDSAS annual financial statements for the year ended 31 December 2022", which includes the Member's Report and the supplementary information as set out on pages 28 to 29. The other information does not include the annual financial statements and my auditor's report thereon.

My opinion on the annual financial statements does not cover the other information and I do not express an audit opinion or any form of assurance conclusion thereon.

In verband met ons oudit van die jaarlikse finansiële state is dit ons verantwoordelikheid om die ander inligting te lees, en sodoende te oorweeg of die ander inligting wesenlik teenstrydig is met die jaarlikse finansiële state of kennis verkry gedurende die oudit, of andersins blyk om wesenlik wanvoorgestel te wees. Indien ons, gebaseer op die werk wat ons uitgevoer het, tot die gevolgtrekking kom dat daar 'n wesenlike wanvoorstelling van hierdie ander inligting is, word van ons vereis om daardie feit te rapporteer. Ons het niks om te rapporteer in die verband nie.

Verantwoordelikhede van die raadslede vir die Jaarlikse Finansiële State

Die raadslede is verantwoordelik vir die opstel en redelike voorstelling van die jaarlikse finansiële state ooreenkomstig met die grondslag van rekeningkunde beskryf in Aantekening 1 by die finansiële jaarstate en die vereistes van die Grondwet van die Nasionale Raad, asook vir die interne kontrole wat deur die lede bepaal is soos benodig om die voorbereiding van die jaarlikse finansiële state moontlik te maak wat sonder wesenlike wanvoorstellings mag wees, hetsy weens bedrog of foute.

As deel van die opstel van die jaarlikse finansiële state is die raadslede daarvoor verantwoordelik om die entiteit se vermoë om as 'n lopende saak voort te bestaan te beoordeel, en waar toepaslik aangeleenthede wat verband hou met lopende saak en die gebruik van die lopende saak-grondslag van verslagdoening te openbaar, tensy die raadslede beplan om die organisasie te likwideer of om bedrywighede te staak, of geen realistiese alternatief het as om so te maak nie.

Ouditeur se verantwoordelikhede vir die oudit van die Jaarlikse Finansiële State

Ons doelwitte is om redelike gerusstelling te verkry dat die jaarlikse finansiële state as 'n geheel sonder wesenlike wanvoorstelling is, hetsy weens bedrog of foute, en om 'n ouditeursverslag uit te reik wat ons mening bevat. Redelike gerusstelling is 'n hoë vlak van gerusstelling, maar is nie 'n waarborg dat 'n oudit wat ooreenkomstig die ISAs uitgevoer is altyd 'n wesenlike wanvoorstelling sal opspoor wanneer dit bestaan nie. Wanvoorstellings kan ontstaan as gevolg van bedrog of foute, en word individueel of in totaal wesenlik geag indien dit redelikerwys verwag kan word dat sodanige wanvoorstellings die ekonomiese besluite van gebruikers wat op grond van hierdie jaarlikse finansiële state geneem word, sal beïnvloed.

As deel van 'n oudit ooreenkomstig die ISAs, oefen ek professionele oordeel uit en handhaaf ek professionele skeptisisme gedurende die oudit. Insluitende:

- Identifiseer en beoordeel die risiko's van wesenlike wanvoorstelling van die Jaarlikse Finansiële State, hetsy weens bedrog of foute, ontwerp en voer prosedures uit na aanleiding van daardie risiko's, en verkry ouditbewyse wat voldoende en toepaslik is om 'n grondslag vir ons ouditmening te bied. Die risiko van nie-opsporing van 'n wesenlike wanvoorstelling as gevolg van bedrog is groter as vir 'n wesenlike wanvoorstelling as gevolg van foute, aangesien bedrog samespanning, vervalsing, doelbewuste weglatings, wanvoorstellings, of die omseiling van interne beheer kan behels.
- Verkry 'n begrip van interne beheer relevant tot die oudit ten einde ouditprosedures te ontwerp wat toepaslik is in die omstandighede, maar nie vir die doel om 'n mening uit te spreek oor die effektiwiteit van die entiteit se interne beheer nie.
- Evalueer die toepaslikheid van rekeningkundige beleid wat gebruik is en die redelikheid van rekeningkundige ramings en verwante openbaarmaking wat deur bestuur gemaak is.

In connection with my audit of the annual financial statements, my responsibility is to read the other information and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the annual financial statements or my knowledge obtained in the audit, or otherwise appears to be materially misstated. If, based on the work I have performed, I conclude that there is a material misstatement of this other information, I am required to report that fact. I have nothing to report in this regard.

Responsibilities of the board members for the Annual Financial Statements

The members are responsible for the preparation of the annual financial statements in accordance with the basis of accounting described in Note 1 to the annual financial statements and the requirements of the Constitution of the National Council, for determining that the basis of preparation is acceptable in the circumstance and for such internal control as the directors determine is necessary to enable the preparation of annual financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the annual financial statements, the members are responsible for assessing the entity's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless the members either intend to liquidate the entity or to cease operations, or have no realistic alternative but to do so.

Auditor's responsibilities for the audit of the Annual Financial Statements

My objectives are to obtain reasonable assurance about whether the annual financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes my opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with International Standards on Auditing will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these annual financial statements.

As part of an audit in accordance with International Standards on Auditing, I exercise professional judgement and maintain professional scepticism throughout the audit. I also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the annual financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the organisation's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by the members.

- Kom tot 'n gevolgtrekking oor die toepaslikheid van die raadslede se gebruik van die lopende saak-grondslag van verslagdoening, en gebaseer op auditbewyse verkry, kom tot 'n gevolgtrekking oor die bestaan van 'n wesenlike onsekerheid wat verband hou met gebeure of omstandighede wat beduidende twyfel kan laat bestaan oor die groep en die genootskap se vermoë om as 'n lopende saak voort te bestaan. Waar ons tot die gevolgtrekking kom dat 'n wesenlike onsekerheid bestaan word daar van ons vereis om in ons ouditeursverslag aandag te vestig op die toepaslike openbaarmaking in die jaarlikse finansiële state, of, indien sodanige openbaarmaking onvoldoende is, om ons mening te wysig. Ons gevolgtrekkings word gebaseer op auditbewyse verkry tot en met die datum van ons ouditeursverslag. Toekomstige gebeure en omstandighede mag egter daartoe aanleiding gee dat die groep en / of die genootskap ophou om as 'n lopende saak voort te bestaan.

- Evalueer die algehele voorstelling, struktuur en inhoud van die jaarlikse finansiële state, insluitende die openbaarmaking, en of die jaarlikse finansiële state die onderliggende transaksies en gebeure op só 'n manier weergee dat redelike voorstelling bereik word.

Ek kommunikeer met die organisasie oor, onder andere, die beplande omvang en tydsberekening van die audit en beduidende auditbevindinge, insluitende enige beduidende tekortkominge in interne beheer wat ek tydens ons audit identifiseer.

Verslag rakende ander wetlike en regulatoriese vereistes

In terme van die IRBA-kode wat in die Staatskoerant, nommer 39475, op 4 Desember 2015 gepubliseer is, bevestig ek dat Core Audit Incorporated FEDSAS geoudit het vir 5 jaar.

Ms D Mc Lean
Director
Registered Auditor

- Conclude on the appropriateness of the members use of the going concern basis of accounting and based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the organisation's ability to continue as a going concern. If I conclude that a material uncertainty exists, I am required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the annual financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify my opinion. My conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of my auditor's report. However, future events or conditions may cause the entity to cease to continue as a going concern.

- Evaluate the overall presentation, structure and content of the annual financial statements, including the disclosures, and whether the annual financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

I communicate with the members regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that I identify during my audit.

Report on other legal and regulatory requirements

In terms of the IRBA Rule published in Government Gazette Number 39475 dated 4 December 2015, I report that Core Audit Incorporated has audited FEDSAS for 5 years.

PRAKTISYN KOMPILASIE VERSLAG**Aan die lede van FEDSAS**

Ek het die jaarlikse finansiële state van FEDSAS, soos uiteengesit op bladsy 10 - 29, opgestel volgens die inligting wat aan my verskaf is. Hierdie jaarlikse finansiële state bestaan uit die staat van finansiële posisie soos op 31 Desember 2022, en die staat van omvattende inkomste, staat van verandering in ekwiteit en staat van kontantvloei vir die jaar wat op daardie datum geëindig het, en die aantekeninge wat bestaan uit 'n opsomming van beduidende rekeningkundige beleide en ander verduidelikende inligting.

Ek het die kompilasie gedoen volgens die Internasionale Standaard van Verwante Dienste 4410 (Hersien), Kompilasie aanstellings.

Ek het my kundigheid in rekeningkunde en finansiële verslagdoening aangewend om u by te staan met die opstel en aanbieding van die jaarlikse finansiële state op grond van rekeningkunde beskryf in Aantekening 1 van die finansiële jaarstate. Ek het aan die relevante etiese vereistes voldoen, insluitend beginsels van integriteit, objektiwiteit, professionele bevoegdheid en behoorlike sorg.

Die jaarlikse finansiële state en die akkuraatheid en volledigheid van die inligting wat gebruik is om op te stel is u verantwoordelikheid.

Aangesien 'n kompilasie nie 'n gerustellingsaanstelling is nie, hoef ek nie die akkuraatheid of volledigheid van die inligting wat u aan my verskaf is om die jaarlikse finansiële state te kompilleer, te verifieer nie. Gevolglik, spreek ek geen mening uit om aan te dui of die jaarlikse finansiële state voltooi is in lyn met die rekeningkunde beskryf in Aantekening 1 van die finansiële jaarstate.

Mr JN Kriel
Director
Chartered Accountant (SA)

PRACTITIONER'S COMPILATION REPORT**To the members of FEDSAS**

I have compiled the annual financial statements of FEDSAS, as set out on pages 10-29, based on the information you have provided. These annual financial statements comprise the statement of financial position of FEDSAS as at 31 December 2022, the statement of comprehensive income, statement of changes in equity and statement of cash flows for the year then ended, and a summary of significant accounting policies and other explanatory information.

I performed this compilation engagement in accordance with International Standard on Related Services 4410 (Revised), Compilation Engagements.

I have applied my expertise in accounting and financial reporting to assist you in the preparation and presentation of these annual financial statements on the basis of accounting described in Note 1 to the annual financial statements. I have complied with relevant ethical requirements, including principles of integrity, objectivity, professional competence and due care.

These annual financial statements and the accuracy and completeness of the information used to compile them are your responsibility.

Since a compilation engagement is not an assurance engagement, I am not required to verify the accuracy or completeness of the information you provided to me to compile these annual financial statements. Accordingly, I do not express an audit opinion or a review conclusion on whether these annual financial statements are prepared in accordance with the basis of accounting described in Note 1 to the annual financial statements.

FEDSAS
(Registrasienuommer: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022

LEDE SE VERSLAG

Die lede het die voorreg om hulle verslag rakende die jaarlikse finansiële state van FEDSAS vir die jaar geëindig 31 DESEMBER 2021 voor te lê.

1. Aard van besigheid

FEDSAS is geïnkorporeer en is werksaam in Suid-Afrika en is hoofsaaklik betrokke by die ondersteuning van skoolbeheerliggame by die uitvoering van hulle pligte.

Gedurende die jaar het geen wesenlike veranderinge plaasgevind ten opsigte van die besigheidsaktiwiteite nie.

Daar was geen wesenlike veranderinge in die aard van die organisasie se besigheid vanaf die vorige jaar nie.

2. Hersiening van finansiële resultate en aktiwiteite

Die finansiële jaarstate is opgestel in ooreenstemming met entiteitspesifieke grondslag van rekeningkunde en die vereistes van die Grondwet van die Nasionale Raad.

Volledige besonderhede van die finansiële posisie, die bedryfsresultate en die kontantvloei van die onderneming word in hierdie finansiële jaarstate uiteengesit.

3. Versekering en risikobestuur

Die onderneming volg 'n beleid om jaarliks risiko's te identifiseer wat verband hou met bates en moontlike laste voortspruitend uit besigheidstransaksies. Waar dit moontlik is word bates outomaties ingesluit. Daar is ook deurlopende batesrisiko-kontroleprogramme wat uitgevoer word tesame met die versekeringsmakelaars van die organisasie. Alle risiko's word geag behoorlik gedek te wees, behalwe vir die politieke risiko's, in die geval waar soveel dekking as wat redelik beskikbaar is gereël is.

4. Lede

Die lede in amptposisies op die datum van die verslag is as volg:

Lede
Dr S Mellors (Voorsitter)
Dr HJ Deacon (Hoof Uitvoerende Beampte)

Daar was geen veranderinge vir die huidige periode in oorsig nie.

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022

MEMBERS' REPORT

The members have pleasure in submitting their report on the annual financial statements of FEDSAS for the year ended 31 December 2021.

1. Nature of business

FEDSAS was incorporated and operates in South Africa and is involved in assisting school governing bodies in the performance of their duties.

There have been no material changes to the nature of the entity's business from the prior year.

There have been no material changes to the nature of the organisation's business from the prior year.

2. Review of financial results and activities

The annual financial statements have been prepared in accordance with Entity specific basis of accounting and the requirements of the Constitution of the National Council.

Full details of the financial position, results of operations and cash flow of the organisation are set out in these Annual Financial Statements.

3. Insurance and risk management

The entity follows a policy of reviewing the risks relating to assets and possible liabilities arising from business transactions with its insurers on an annual basis. Wherever possible assets are automatically included. There is also a continuous asset risk control program, which is carried out in conjunction with the entity's insurance brokers. All risks are considered to be adequately covered, except for political risks, in the case of which as much cover as is reasonably available has been arranged.

4. Members

The members in office at the date of this report are as follows:

Members
Dr S Mellors (Chairperson)
Dr HJ Deacon (Chief Executive Officer)

There have been no changes to the members for the period under review.

FEDSAS**(Registrasienuommer: NPO 128-598)****FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022****LEDE SE VERSLAG****5. Eiendom, aanleg en toerusting**

Daar was geen verandering in die aard van eiendom, aanleg en toerusting van die organisasie of in die beleid rakende hulle gebruik nie.

Op 31 Desember 2022 het die organisasie se belegging in eiendom, aanleg en toerusting R383 481 (2021:R377 193) beloop, waarvan R207 246 (2021: R376 940) in die huidige jaar toegevoeg is.

6. Na balanstaat gebeurde

Die lede is nie bewus van enige ander wesenlike gebeurtenis wat na die verslagdoeningsdatum en tot op die datum van hierdie verslag plaasgevind het nie.

7. Lopende saak

Die Jaarlikse Finansiële State is opgestel op grond van rekeningkundige beleid wat op 'n lopende saak-grondslag gebaseer was. Dié grondslag veronderstel dat daar fondse sal wees om toekomstige bedrywighede te befonds en dat die realisering van bates en die vereffening van laste, voorwaardelike aanspreeklikhede en verbintenisse in die gewone gang van sake sal plaasvind.

8. Ouditeur

Core Audit Ingelyf is in 2022 as ouditeur van die onderneming voortgesit.

Tydens die algemene jaarvergadering sal die lede gevra word om Core Audit Incorporated weer aan te stel as onafhanklike eksterne ouditeur van die organisasie en om te bevestig dat Me D Mc Lean die aangewese ouditeur vir die 2023 finansiële jaar sal wees.

8. Datum van magtiging vir uitreik van finansiële state

Die Jaarlikse Finansiële State is deur die raadslede 23 Maart 2023 gemagtig vir uitreiking. Geen magtiging is aan enige iemand gegee om die Finansiële State te wysig na die datum van uitreiking nie.

FEDSAS**(Registration number: NPO 128-598)****FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022****MEMBERS' REPORT****5. Property, plant and equipment**

There was no change in the nature of the property, plant and equipment of the organisation or in the policy regarding their use.

At 31 December 2022 the organisation's investment in property, plant and equipment amounted to R383 481 (2021:R377 193), of which R207 246 (2021: R376 940) was added in the current year through additions.

6. Events after the reporting period

The members are not aware of any other material event which occurred after the reporting date and up to the date of this report.

7. Going concern

The Annual Financial Statements have been prepared on the basis of accounting policies applicable to a going concern. This basis presumes that funds will be available to finance future operations and that the realisation of assets and settlement of liabilities, contingent obligations and commitments will occur in the ordinary course of business.

8. Auditors

Core Audit Incorporated continued in office as auditor for the organisation for 2022.

At the annual general meeting, the members will be requested to reappoint Core Audit Incorporated as the independent external auditor of the organisation and to confirm Me D Mc Lean as the designated lead audit partner for the 2023 financial year.

8. Date of authorisation for issue of financial statements

The Annual Financial Statements have been authorised for issue by the members on 23 March 2023. No authority was given to anyone to amend the financial statements after the date of issue.

FEDSAS
(Registrasiënommer: NPO 128-598)

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022

STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE SOOS OP
31 DESEMBER 2022

STATEMENT OF FINANCIAL POSITION AS AT
31 DECEMBER 2022

	Aant.	2022 R	2021 R	Notes	
BATES					ASSETS
Nie-bedryfsbates					Non-current assets
Eiendom, aanleg en toerusting	2	383 481	377 193	2	Property, plant and equipment
Ander finansiële bates	3	83 672	1 345 568	3	Other financial assets
		<u>467 153</u>	<u>1 722 761</u>		
Bedryfsbates					Current assets
Voorraad	4	194 453	117 411	4	Inventories
Handels- en ander debiteure	5	55 858	296 646	5	Trade and other receivables
Kontant- en kontantekwivalente	6	12 779 029	8 312 133	6	Cash and cash equivalents
		<u>13 029 340</u>	<u>8 726 190</u>		
Totale Bates		<u>13 496 493</u>	<u>10 448 951</u>		Total Assets
EKWITEIT EN LASTE					EQUITY AND LIABILITIES
Ekwiteit					Equity
Fondse en reserwes		512 377	47 728		Funds and Reserves
Behoue inkomste		11 326 646	9 159 753		Retained income
		<u>11 839 023</u>	<u>9 207 481</u>		
Bedryfslaste					Current liabilities
Handels- en ander krediteure	7	1 657 470	1 241 470	7	Trade and other payables
Totale Ekwiteit en Laste		<u>13 496 493</u>	<u>10 448 951</u>		Total Equity and Liabilities

FEDSAS
(Registrasienuommer: NPO 128-598)

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED 31
DECEMBER 2022

STAAT VAN OMVATTENDE INKOMSTE

STATEMENT OF COMPREHENSIVE INCOME

	Aant.	2022 R	2021 R	Notes	
Inkomste	8	20 365 651	18 969 329	8	Revenue
Ander inkomste	9	4 772 655	3 397 144	9	Other income
Bedryfsuitgawes	10	-23 293 283	-22 142 092		Operating expenses
Bedryfssurplus		1 845 023	224 381	10	Operating surplus
Beleggingsinkomste	11	826 517	511 913	11	Investment revenue
Rente van toepassing op fondse	12	-2 324	-1 825		Interest relating to reserve funds
Fondse oorgedra aan reserwes		-502 325	-		Funds transferred to reserves
Oorskot vir die jaar		2 166 891	734 469		Surplus for the year
Beweging in fondse					
Erkenning van Vrystaat regsfondse		-	45 903		Recognition of Free State legal fund
Rente		2 324	1 825		Interest
Oordra na/(van) fondse		502 325	-		Distribution to /(transfer) from funds
Fondse aangewend		-40 000			Utilisation of funds
Netto beweging in fondse		464 649	47 728		Net movement in funds
Totale omvattende oorskot vir die jaar		2 631 540	782 197		Total comprehensive surplus for the year

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED 31
DECEMBER 2022

STAAT VAN VERANDERING IN EKWITEIT

STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY

TAO Fonds / TAO Fund	Algemene vergadering fonds / Annual meeting fund	Publikasiefonds / Publication fund	Omgewing- analise fonds / Environmental analysis fund	Vrystaat regsfonds / Free State legal fund	Totale reserves / Total reserves	Behoue verdiensite / retained income	Totale ekwiteit / total equity
R	R	R	R	R	R	R	R
Balans op 1 Januarie 2021	-	-	-	-	-	8 425 283	8 425 283
Surplus vir die jaar	-	-	-	-	-	734 469	734 469
Totale omvattende surplus vir die jaar	-	-	-	-	-	734 469	734 469
Bydrae ontvang	-	-	-	45 903	45 903	-	45 903
Rente	-	-	-	1 825	1 825	-	1 825
Totale beweging	-	-	-	47 728	47 728	-	47 728
Balans op 1 Januarie 2022	-	-	-	47 728	47 728	9 159 752	9 207 480
Surplus vir die jaar	-	-	-	-	-	2 669 219	2 669 219
Ander omvattende inkomste	-	-	-	-	-	-	-
Totale omvattende surplus vir die jaar	-	-	-	-	-	2 669 219	2 669 219
Rente	-	-	-	2 324	2 324	-	2 324
Aanwend van fondse	109 195	200 000	43 130	-40 000	-40 000	-502 325	-40 000
Oordrag van fondse	109 195	200 000	43 130	-37 676	502 325	-502 325	-
Totale beweging	109 195	200 000	43 130	-37 676	464 649	-502 325	-37 676
Balans op 31 Desember 2022	-	-	-	10 052	512 377	11 326 646	11 839 023

Balance on 1 January 2021

Surplus for the year

Total comprehensive surplus for the year

Contributions received

Interest

Total changes

Balance on 1 January 2022

Other comprehensive income

Total comprehensive surplus for the year

Utilisation of funds

Transfer of funds

Total changes

Balance at 31 December 2022

FEDSAS
(Registrasienuommer: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022

STAAT VAN KONTANTVLOEI

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022

STATEMENT OF CASH FLOW

	Aant.	2022 R	2021 R	Notes
Kontantvloei uit bedryfsaktiwiteite				Cash flows from operating activities
Kontantontvangstes van kliënte		25 366 263	22 287 387	Cash receipts from customers
Kontant betaal aan verskaffers en werknemers		-22 762 612	-21 335 438	Cash paid to suppliers and employees
Kontant gegeneer deur/(aangewend in) bedrywighede	16	2 603 651	951 949	15 Cash generated from/(used in) operations
Rente inkomste		826 517	510 088	Interest income
Netto kontant uit bedryfsaktiwiteite		3 430 168	1 462 037	Net cash from operating activities
Kontantvloei uit beleggingsaktiwiteite				Cash flows from investing activities
Aankoop van eiendom, aanleg en toerusting	2	-207 246	-376 940	2 Purchase of property, plant and equipment
Verkoop van eiendom, aanleg en toerusting	2	22 077	122 760	2 Sale of property, plant and equipment
Beweging in fondse		-40 000	47 728	Movement in funds
Netto bewegings in finansiële bates		1 261 896	78 880	Net movement of financial assets
Netto kontant uit beleggingsaktiwiteite		1 036 727	-127 572	Net cash from investing activities
Totale kontantbeweging vir die jaar		4 466 896	1 334 465	Total cash movement for the year
Kontant aan die begin van die jaar		8 312 133	6 977 668	Cash at the beginning of the year
Totale kontant op jaareinde	6	12 779 029	8 312 133	6 Total cash at year end

FEDSAS
(Registrasienuommer: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022

REKENINGKUNDIGE BELEIDE

1. Basis van voorbereiding en 'n opsomming van die beduidende rekeningkundige beleide

Die finansiële jaarstate is op 'n lopende saak-grondslag opgestel in ooreenstemming met die rekeningkundige beleid soos hieronder uiteengesit. Die finansiële jaarstate is op die historiese koste-grondslag opgestel. Hulle word aangebied in Suid-Afrikaanse Rande.

Hierdie rekeningkundige beleid stem ooreen met die vorige tydperk, behalwe vir die volgende: FEDSAS het besluit om hul finansiële state vir 31 Maart 2022 op hul eie finansiële grondslag voor te berei in plaas van Internasionale Finansiële Verslagdoeningstandaarde vir Klein en Mediumgrootte Entiteite as gevolg van die aard van die entiteit. Dit het slegs gelei tot die skepping van spesifieke doelfondse wat in die toekoms gebruik kan word.

1.1 Beduidende verordeninge en bronne van ramings-onsekerheid

Kritiese verordeninge met toepassing van die rekeningkundige beleide

Bestuur het nie kritiese oordeel oor die toepassing van rekeningkundige beleid gemaak nie, behalwe dié wat ramings behels, wat die finansiële jaarstate aansienlik sou beïnvloed.

Sleutelbronne van beramingsonsekerheid

Die jaarlikse finansiële state sluit nie bates of laste in waar die drabedrag gebaseer is op ramings en waarvoor daar 'n beduidende risiko van wesenlike aanpassings in die komende finansiële jaar as gevolg van die sleutelaannames is nie.

1.2 Eiendom, aanleg en toerusting

Eiendom, aanleg en toerusting is tasbare items wat gehou word vir gehou word vir eie gebruik of vir die verhuring aan ander en sal na verwagting in meer as een tydperk gebruik word.

Eiendom, masjinerie en toerusting word aanvanklik teen kosprys gemeet.

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022

ACCOUNTING POLICIES

1. Basis of preparation and summary of significant accounting policies

The annual financial statements have been prepared on a going concern basis in accordance with the accounting policies as set out below. The annual financial statements have been prepared on the historical cost basis. They are presented in South African Rands.

These accounting policies are consistent with the previous period, except for the following: FEDSAS decided to prepare their financial statements for 31 March 2022 on their own accounting policies instead of International Financial Reporting Standards for Small and Medium sized Entities due to the nature of the entity. This resulted in creating specific purpose funds to be utilised in the future.

1.1 Significant judgements and sources of estimation uncertainty

Critical judgements in applying accounting policies

Management did not make critical judgements in the application of accounting policies, apart from those involving estimations, which would significantly affect the annual financial statements.

Key sources of estimation uncertainty

The financial statements do not include assets or liabilities whose carrying amounts were determined based on estimations for which there is significant risk of material adjustments in the following financial year as a result of the key estimation assumptions.

1.2 Property, plant and equipment

Property, plant and equipment are tangible assets which the organisation holds for its own use or for the rental to others and which are expected to be used for more than one period.

Property, plant and equipment is initially measured at cost.

FEDSAS**(Registrasienuommer: NPO 128-598)****FEDSAS****(Registration number: NPO 128-598)****FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022****FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022****REKENINGKUNDIGE BELEIDE**

Koste sluit kostes in wat aanvanklik aangegaan is om eiendom, aanleg en toerusting te verkry en te bou sowel as die koste wat daarna aangegaan is om daarby aan te bou, 'n deel daarvan te vervang of dit te diens. Indien die vervangingskoste van 'n item in die drabedrag van 'n ander item eiendom, masjinerie en toerusting erken word, word die erkenning van die drabedrag van die betrokke item omgeswaai.

Uitgawes wat later aangegaan word vir groot dienste, aanvullings of vervanging van onderdele van vaste eiendom, aanleg en toerusting word gekapitaliseer indien dit waarskynlik is dat toekomstige ekonomiese voordele verbonde aan die organisasie en die koste betroubaar gemeet kan word. Die daaglikse bedieningskoste word by die wins of verlies ingesluit in die tydperk waarin dit aangegaan word.

Eiendom, aanleg en toerusting word vervolgens getoon teen kosprys minus opgelope waardevermindering en opgehoopte waardedalingsverliese, behalwe vir grond wat teen kosprys getoon word minus enige opgehoopte waardedalingsverliese.

Waardevermindering van 'n bate begin wanneer die bate beskikbaar is vir gebruik soos beplan is deur bestuur. Waardevermindering is gehef om die bates se drawaardes af te skryf oor die geskatte nutsduur na hul geskatte reswaardes, deur die metode te gebruik wat die patroon van gebruik van die ekonomiese voordele van die bates die beste aandui.

Die gebruiksduur van eiendom, aanleg en toerusting is onder uiteengesit:

Item	Metode en nutsduur
Kantoortoerusting	Reguitlyn grondslag
Rekenaartoerusting	Reguitlyn grondslag

Wanneer daar aanduidings is dat die nutsduur en reswaardes van die items van eiendom, aanleg en toerusting verander het sedert die mees onlangse jaarlikse verslagdoening datum, word dit herassesseer. Enige veranderings word daarna erken as 'n verandering in rekeningkundige raming.

Waardedalingstoetse word op eiendom, aanleg en toerusting uitgevoer as daar 'n aanduiding is dat dit benadeel kan word. Wanneer die drabedrag van 'n eiendom, aanleg en toerusting beoordeel word as hoër as die beraamde verhaalbare bedrag, word 'n waardedalingsverlies onmiddellik in die wins of verlies erken om die drabedrag in ooreenstemming met die verhaalbare bedrag te bring.

ACCOUNTING POLICIES

Costs includes costs incurred initially to acquire or construct an item of property, plant and equipment and costs incurred subsequently to add to, replace part of, or service it. If a replacement cost is recognised in the carrying amount of an item of property, plant and equipment, the carrying amount of the replaced part is derecognised.

Expenditure incurred subsequently for major services, additions to or replacement of parts of property, plant and equipment are capitalised if it is probable that future economic benefits associated which the expenditure will flow to the organisation and the cost can be measured reliable. Day to day servicing costs are included in profit or loss in the period in which they are incurred.

Property, plant and equipment is subsequently stated at cost less accumulated depreciation and any accumulated impairment losses, except for land which is stated at cost less any accumulated impairment losses.

Depreciation of an asset commences when the asset is available for use as intended by management. Depreciation is charged to write off the asset's carrying amount over its estimated useful life to its estimated residual value, using a method that best reflects the pattern in which the asset's economic benefits are consumed by the organisation.

The useful lives of items of property, plant and equipment have been assessed as set below:

Item	Method	Average useful life
5 Office equipment	Straight line	5
5 IT equipment	Straight line	5

When indicators are present that the useful lives and residual values of items of property, plant and equipment have changed since the most recent annual reporting date, they are reassessed. Any changes are accounted for prospectively as a change in accounting estimate.

Impairment tests are performed on property, plant and equipment when there is an indicator that they may be impaired. When the carrying amount of an item of property, plant and equipment is assessed to be higher than the estimated recoverable amount, an impairment loss is recognised immediately in profit or loss to bring the carrying amount in line with the recoverable amount.

FEDSAS
(Registrasienuommer: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022

REKENINGKUNDIGE BELEIDE

n Item van eiendom, aanleg en toerusting word ont erken met verkoop of wanneer daar nie toekomstige ekonomiese voordele verwag word uit die gebruik of verkoop. Enige wins of verlies wat ontstaan uit die verkoop van die item van eiendom, aanleg en toerusting, bepaal as die verskil tussen die netto opbrengs, indien enige, en die drabedrag van die item, is ingesluit in die wins of verlies wanneer die bate ont erken word.

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022

ACCOUNTING POLICIES

An item of property, plant and equipment is derecognised upon disposal or when no future economic benefits are expected from its continued use or disposal. Any gain or loss arising from the derecognition of an item of property, plant and equipment, determined as the difference between the net disposal proceeds, if any, and the carrying amount of the item, is included in profit or loss when the item is derecognised.

FEDSAS**(Registrasienuommer: NPO 128-598)****FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022****REKENINGKUNDIGE BELEIDE****1.3 Finansiële instrumente****Aanvanklike meting**

Finansiële instrumente word aanvanklik gemeet teen transaksieprys (transaksiekoste ingesluit behalwe met aanvanklike meting van finansiële bates en laste wat gemeet word teen billike waarde deur wins of verlies) tensy die ooreenkoms 'n finansieringstransaksie in effek is wat teen die huidige waarde van toekomstige betalings gemeet word, verdiskonteer teen 'n markverwante rentekoers van 'n soortgelyke skuldinstrument.

Finansiële instrumente teen geamortiseerde koste

Dit sluit lenings, handelsdebiteure en handelsdebiteure in. Daardie skuldinstrumente wat aan die kriteria in artikel 11.8 (b) van die standaard voldoen, word vervolgens teen die geamortiseerde koste gemeet volgens die effektiewe rente-metode. Skuldinstrumente wat as bedryfsbates of bedryfslaste geklassifiseer word, word gemeet teen die onbepaalde bedrag van die kontant wat na verwagting ontvang of betaal sal word, tensy die reëling effektief 'n finansieringstransaksie uitmaak.

Aan die einde van elke verslagdoeningsdatum word die drabedrae van bates wat in hierdie kategorie gehou word, hersien om te bepaal of daar objektiewe bewyse van waardedaling is. As daar objektiewe bewyse is, word die verhaalbare bedrag geskat en vergelyk met die drabedrag. As die geraamde verhaalbare bedrag liefhebber is, word die drabedrag verminder tot die beraamde verhaalbare bedrag, en 'n waardedalingverlies word in die wins of verlies erken.

Finansiële instrumente teen koste

Verpligtinge om 'n lening te ontvang word gemeet teen koste minus waardedaling.

Ekwiteitsinstrumente wat nie openbaar verhandel word nie en wie se billike waarde andersins nie betroubaar gemeet kan word sonder onbehoorlike koste of moeite nie, word gemeet teen kosprys minus waardedaling.

FEDSAS**(Registration number: NPO 128-598)****FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022****ACCOUNTING POLICIES****1.3 Financial instruments****Initial measurement**

Financial instruments are initially measured at the transaction price (including transaction cost except in the initial measurement of financial assets and liabilities that are measured at fair value through profit or loss) unless the arrangement constitutes, in effect, a financing transaction in which case it is measured at the present value of the future payment discounted at a market rate of interest for a similar debt instrument.

Financial instruments at amortised cost

These include loans, trade receivables and trade payables. Those debt instruments which meet the criteria in section 11.8(b) of the standard, are subsequently measured at amortised cost using the effective interest method. Debt instruments which are classified as current assets or current liabilities are measured at the undiscounted amount of the cash expected to be received or paid, unless the arrangement effectively constitutes a financing transaction.

At each reporting date, the carrying amounts of assets held in this category are reviewed to determine whether there is any objective evidence of impairment. If there is objective evidence, the recoverable amount is estimated and compared with the carrying amount. If the estimated recoverable amount is lower, the carrying amount is reduced to its estimated recoverable amount, and an impairment loss is recognised in profit or loss.

Financial instruments at cost

Commitments to receive a loan are measured at cost less impairment.

Equity instruments that are not publicly traded and whose fair value cannot otherwise be measured reliably without undue cost or effort are measured at cost less impairment.

FEDSAS
(Registrasienuommer: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022

REKENINGKUNDIGE BELEIDE
Finansiële instrumente teen billike waarde

Alle ander finansiële instrumente word deur wins en verlies teen billike waarde bepaal.

Indien 'n betroubare meting van die billike waarde nie meer beskikbaar is sonder koste of moeite, dan sal die billike waarde op die laaste datum wat so billike meting beskikbaar was hanteer word as die kosprys van die instrument. Die instrument is dan gemeet teen die kosprys minus waardedaling tot bestuur in staat is om die billike waarde sonder koste en moeite te meet.

1.4 Hure

'n Huurkontrak word geklassifiseer as 'n finansiële bruikuur indien dit wesenlik alle risiko's en voordele verbonde aan eienaarskap aan die huurder oordra. Al die ander huurkontrakte is bedryfshuurkontrakte.

Bedryfshuur - huurder

Bedryfshuurbetalings word regstreeks op die huurtermyn as 'n uitgawe erken tensy:

- 'n Ander stelselmatige basis verteenwoordigend is van die tydpatroon van die voordeel uit die gehuurde bate, selfs al is die betalings nie op die basis nie, of
- Die betalings gestruktureer is om te styg in ooreenstemming met die verwagte algemene inflasie (gebaseer op gepubliseerde indekse of statistieke) om te vergoed vir die verhuurder se verwagte inflasiekoste.

Enige voorwaardelike huur word as 'n uitgawe erken in die tydperk waarin die aangegaan word.

1.5 Voorraad

Voorraad word op die eerste-in-eerste-uit (EIEU) grondslag teen die kosprys of die verkoopprijs minus koste tot voltooiing of verkope bereken.

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022

ACCOUNTING POLICIES

Financial instruments at fair value

All other financial instruments, including equity instruments that are publicly traded or whose fair value can otherwise be measured reliably, without undue cost or effort, are measured at fair value through profit and loss.

If a reliable measure of fair value is no longer available without undue cost or effort, then the fair value at the last date that such a reliable measure was available is treated as the cost of the instrument. The instrument is then measured at cost less impairment until management are able to measure fair value without undue cost or effort.

1.4 Leases

A lease is classified as 'n finance lease if it transfers substantially all the risks and rewards incidental to ownership to the lessee. All other leases are operating leases.

Operating lease - lessee

Operating lease payments are recognised as an expense on a straight-line basis over the lease term unless:

- Another systematic basis is representative of the time pattern of the benefit from the leased asset, even if the payments are not on that basis, or
- The payments are structured to increase in line with expected general inflation (based on published indexes or statistics) to compensate for the lessor's expected inflationary cost increases.

Any contingent rents are expensed in the period they are incurred.

1.5 Inventories

Inventories are measured at the lower of cost and estimated selling price less costs to complete and sell, on the first-in, first-out (FIFO) basis.

FEDSAS**(Registrasienuommer: NPO 128-598)****FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022****REKENINGKUNDIGE BELEIDE****1.6 Waardedaling van bates**

Die organisasie beoordeel op elke verslagdoeningsdatum of daar 'n aanduiding is dat eiendom, aanleg en toerusting blootgestel is aan 'n daling in die waarde daarvan.

As daar so 'n aanduiding is, word die verhaalbare bedrag van enige effekte (of groep verwante bates) geskat en vergelyk met die drabedrag daarvan, maar nie die bedrag hoër as die bedrag nie, word die drabedrag verminder tot die beraamde verhaalbare bedrag, en 'n waardedalingsverlies word onmiddellik in die wins of verlies erken.

As 'n waardedalingsverlies later omkeer, word die drabedrag van die bate (of groep verwante bates) verhoog tot die hersiene raming van die verhaalbare bedrag daarvan, maar nie die bedrag wat bepaal sou word as die waardedalingsverlies nie erken was vir die bate (of groep of bates) in vorige jare nie. 'n Terugskrywing van waardedaling word onmiddellik in die wins of verlies erken.

1.7 Ekwiteit

'n Ekwiteitsinstrument is enige kontrak wat bewys lewer van 'n resbelang in die bates van 'n entiteit nadat al sy verpligtinge afgetrek is.

1.8 Werknemersvoordele**Korttermyn-werknemersvoordele**

Die koste van korttermynwerknemersvoordele, dié betaalbaar binne 12 maande nadat die diens gelewer is, soos verlofbetaling en siekteverlof, bonusse en nie-monetêre voordele soos mediese sorg, word erken in die tydperk waarin die diens word gelewer en word nie afslag gegee nie.

FEDSAS**(Registration number: NPO 128-598)****FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022****ACCOUNTING POLICIES****1.6 Impairment of assets**

The organisation assesses at each reporting date whether there is any indication that property, plant and equipment may be impaired.

If there is any such indication, the recoverable amount of any affected asset (or group of related assets) is estimated and compared with its carrying amount. If the estimated recoverable amount is lower, the carrying amount is reduced to its estimated recoverable amount, and an impairment loss is recognised immediately in profit or loss.

If an impairment loss subsequently reverses, the carrying amount of the asset (or group of related assets) is increased to the revised estimate of its recoverable amount, but not in excess of the amount that would have been determined had no impairment loss been recognised for the asset (or group of assets) in prior years. A reversal of impairment is recognised immediately in profit or loss.

1.7 Equity

An equity instrument is any contract that evidences a residual interest in the assets of an entity after deducting all of its liabilities.

1.8 Employee benefits**Short-term employee benefits**

The cost of short-term employee benefits, those payable within 12 months after the service is rendered, such as leave pay and sick leave, bonuses, and non-monetary benefits such as medical care, are recognised in the period in which the service is rendered and are not discounted.

FEDSAS
(Registrasienuommer: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022

REKENINGKUNDIGE BELEIDE

1.9 Inkomste

Inkomste word erken in die mate waarin die organisasie die beduidende risiko's en voordele verbonde aan die eienaarskap van goedere aan die koper oorgedra het, of dienste gelewer het ingevolge 'n ooreenkoms, mits die bedrag aan inkomste betroubaar gemeet kan word en dit waarskynlik is dat ekonomiese voordele verbonde aan die transaksie sal na die organisasie vloei. Inkomste word gemeet teen die billike waarde van die vergoeding ontvang of ontvangbaar, uitgesonderd omsetbelasting en kortings.

Rente word erken in wins en verlies volgens die effektiewe rentekoersmetode.

Ledegeld word in wins en verlies erken wanneer dit van die verskeie skole ontvang word.

Skenkings word erken wanneer dit ontvang word, in wins en verlies.

1.10 Fondse en Reserwes

Fondse word direk ontvang of die direksie het die oordrag van fondse na spesifieke goedgekeurde projekte goedgekeur. Die fondse word dan aangewend deur al die verwante uitgawes aan hierdie fondse toe te wys. Die groei van die beleggings word ook in die ekwiteit erken en die fondse kan aangewend word deur die goedkeuring van die direksie.

Vrystaat Regsfonds - Hierdie rekening is 'n gesamentlike rekening tussen SAOU Vrystaat en FEDSAS Vrystaat vir sake van gemeenskaplike belang. Hierdie fondse kan slegs aangewend word met toestemming van beide organisasies se provinsiale leiers. Rente op die fonds word in ekwiteit erken en die fondse word dan aangewend deur al die verwante uitgawes na hierdie fonds toe te wys na goedkeuring.

TAO Fonds - FEDSAS doen jaarliks aansoek by die Trust vir Afrikaanse Onderwys (TAO) vir projekbefondsing. Hulle verslagdoeningstydperk is Maart tot Februarie en al die projekte by FEDSAS val in twee finansiële jare.

Publikasiefonds - Hierdie fonds is tantième vir FEDSAS-verwante publikasies en skenkings van FEDSAS-personeel wat ontvang word vir toesprake by geleenthede in 'n amptelike FEDSAS-hoedanigheid om te gebruik vir toekomstige maontlike publikasies.

Algemene jaarvergaderingsfonds - Hierdie fonds word gebruik om voorsiening te maak vir die algemene jaarvergadering se toekomstige uitgawes wat gehou word elke drie jaar. FEDSAS dra dus R200 000 per jaar oor na die fonds om in die derde jaar aangewend te word.

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022

ACCOUNTING POLICIES

1.9 Revenue

Revenue is recognised to the extent that the organisation has transferred the significant risks and rewards of ownership of goods to the buyer, or has rendered services under an agreement provided the amount of revenue can be measured reliably and it is probable that economic benefits associated with the transaction will flow to the organisation. Revenue is measured at the fair value of the consideration received or receivable, excluding sales taxes and discounts.

Interest is recognised, in profit or loss, using the effective interest rate method.

Membership fees are recognised in profit and loss when received from the various schools.

Donations are recognised when received, in profit and loss.

1.10 Funds and Reserves

Funds are received directly or the board approved the transfer of funds to specific approved projects. The funds are then utilised by allocating all the related expenses to these funds. The growth of the investments are also recognised in the equity and the funds can be utilized by the approval of the board.

Free State Legal Fund - This account is a joint account between SAOU Free State and FEDSAS Free State for matters of common interest. These funds can only be utilised with consent from both organisations' provincial leaders. Interest on the fund is recognised in equity and the funds are then utilized by allocating all the related expense to this fund after approval.

TAO Fund - FEDSAS applies annually to the Trust for Afrikaans Education (TAO) for project funding. Their reporting year is March to February and all the projects at FEDSAS fall into two financial years.

Publication fund - This fund is royalties for FEDSAS related publications and donations from FEDSAS staff received for speaking at events in an official FEDSAS capacity to utilise for future possible publications.

Annual general meeting fund - This fund is used to provide for the annual general meeting's future expenses which is held every three years. FEDSAS therefore transfers R200 000 per year to the fund to be utilised in the third year.

FEDSAS**(Registrasienommer: NPO 128-598)****FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022****REKENINGKUNDIGE BELEIDE**

Omgewingsontledingsfonds- Elke 4 jaar doen FEDSAS 'n uitgebreide navorsingsprojek in ons ledeskole.

Groot hoeveelhede data word oor 'n tydperk versamel en verwerk sodat ons verslae kan publiseer of inligting kan kry om sinvol in die media te reageer en/of produkte te ontwikkel. Die geld kom óf uit bedryfsgeld waarvoor ons begroot of uit projekgeld soos die TAO. Die uitgawes is oor meer as een jaar.

FEDSAS**(Registration number: NPO 128-598)****FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022****ACCOUNTING POLICIES**

Environmental analysis fund- Every 4 years, FEDSAS conducts an extensive research project in our member schools. Large amounts of data are collected and processed over a period of time so that we can publish reports or get information to respond meaningfully in the media and/or develop products. The money comes either from operating money for which we budget or from project money such as the TAO. The expenses are in more than one year.

FEDSAS
(Registrasienommer: NPO 128-598)

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG 31 DESEMBER 2022

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 2022

AAANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS

2. Eiendom, aanleg en toerusting / Property, plant and equipment

	2022			2021		
	Koste of herwaardasie / Cost or revaluation	Opgehoopte waarde- vermindering / Accumulated depreciation	Drawaarde / Carrying value	Koste of herwaardasie / Cost or revaluation	Opgehoopte waarde- vermindering / Accumulated depreciation	Drawaarde / Carrying value
Kantoortoerusting/Office equipment	67 184	-31 711	35 473	51 681	-17 009	34 672
Rekenaartoerusting/IT equipment	910 907	-562 899	348 008	942 359	-599 838	342 521
Totaal / Total	978 091	-594 610	383 481	994 040	-616 847	377 193

Rekonsiliasie van eiendom, aanleg en toerusting / Reconciliation of property, plant and equipment - 2022

	Openings- balanse / Opening balances	Toevoegings / Additions	Verkope / Disposals	Waardevermin- dering / Depreciation	Totaal/Total
Kantoortoerusting / Office equipment	34 672	18 302	-	-17 501	35 473
Rekenaartoerusting / IT equipment	342 521	188 944	-9 247	-174 210	348 008
Totaal / Total	377 193	207 246	-9 247	-191 711	383 481

Rekonsiliasie van eiendom, aanleg en toerusting / Reconciliation of property, plant and equipment - 2021

	Openings- balanse / Opening balances	Toevoegings / Additions	Verkope / Disposals	Waardevermin- dering / Depreciation	Totaal/Total
Meubels en toebehore / Furniture and fixtures	478	-	-2	-476	-
Motorvoertuie / Motor vehicles	20 000	-	-20 000	-	-
Kantoortoerusting / Office equipment	3	42 590	-	-7 921	34 672
Rekenaartoerusting / IT equipment	187 607	334 340	-15 596	-163 840	342 521
Totaal / Total	208 088	376 930	-35 598	-172 237	377 193

FEDSAS
(Registrasienuommer: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2021

AANTEKENINGE TOT DIE STAAT VAN FINANSIËLE STATE

	2022 R	2021 R
3. Ander finansiële bates		
Teen geamortiseerde koste		
SA Onderwys Ontwikkelingstrust	83 672	1 345 568
Bogenoemde lening was onverseker, rente gedra soos ooreengekom 2022: 6,54% (2021: 3,58%) en is terugbetaal in die 2022 finansiële jaar.		
Nie-bedryfsbates		
Teen geamortiseerde koste	<u>83 672</u>	<u>1 345 568</u>
4. Voorraad		
Boeke en USB opleidings materiaal	<u>194 453</u>	<u>117 411</u>
5. Handels- en ander debiteure		
Handelsdebiteure	55 858	221 223
Vooruitbetalings	-	6 187
BTW	-	69 236
	<u>55 858</u>	<u>296 646</u>
Ingesluit in debiteure is 'n voorsiening vir krediet verliese van R0 (2021:R66 386),		
6. Kontant- en kontantekwivalente		
Kontant en kontantekwivalente bestaan uit:		
Kontant op hande	-	-
Banksaldo's	12 537 977	8 035 905
Kontant deposito: Vrystaat Regsfonds	10 052	47 728
Ander kontant en kontant ekwivalente	231 000	228 500
	<u>12 779 029</u>	<u>8 312 133</u>
7. Handels- en ander krediteure		
Opgelope uitgawes	-	58
Bedrae vooruitontvang	1 488 380	1 207 852
Handelskrediteure	34 206	33 561
VAT	134 886	-
	<u>1 657 472</u>	<u>1 241 471</u>

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2021

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS

3. Other financial assets
At amortised cost
SA Onderwys Ontwikkelingstrust
The above-mentioned loan was unsecured, bore interest as agreed upon from time to time 2022: 6.54% (2021: 3.58%) and was repaid in the 2022 financial year.
Non-current asset
At amortised cost
4. Inventories
Books and USB training material
5. Trade and other receivables
Trade receivables
Prepayments
VAT
Included in trade receivables is a provision for credit losses of R0 (2021:R66 386).
6. Cash and cash equivalents
Cash and cash equivalents consist of:
Cash on hand
Bank balances
Cash deposit: Free State legal fund
Other cash and cash equivalents
7. Trade and other payables
Accrued expenses
Income received in advance
Trade payables

FEDSAS
(Registrasienuommer: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2021

AAANTEKENINGE TOT DIE STAAT VAN FINANSIËLE STATE

	2022	2021
	R	R
	2022	2021
	R	R
8. Inkomste		
Lidmaatskapfoeie	20 365 651	18 969 329
	<u>20 365 651</u>	<u>18 969 329</u>
9. Ander inkomste		
FEDSAS Sentrum vir Tegnologie	495 337	546 811
FEDSAS Sentrum vir Finansies en Risiko	127 500	
Regskoste ontvang	149 537	131 192
Donasie inkomste	1 996 363	1 308 763
Uitkerings ontvang	873 076	
Wins met verkoop van bates	12 831	87 162
Moedertaal inisiatief	700 615	750 000
Verkope van goedere	376 706	397 526
Opleiding inkomste	-	40 000
Webadvertensies	11 500	30 000
Webinaar inkomste	29 190	105 690
	<u>4 772 655</u>	<u>3 397 144</u>
10. Bedryfswins/(verlies)		
Bedryfswins / (verlies) vir die jaar word aangedui nadat die volgende verantwoord is:		
Bedryfshuurkoste		
Huur ontvang op bedryfshuur		
Kontraktuele bedrae	22 800	346 928
Wins met verkoop van bates	-	-
Waardevermindering op eiendom, aanleg en toerusting	191 711	172 237
Werknemerskoste	15 747 395	16 068 881
11. Beleggingsinkomste		
Rente inkomste		
SA Onderwys Ontwikkelings Trust	-	48 711
Bankbalanse	826 517	463 202
	<u>826 517</u>	<u>511 913</u>
12. Rente uitkering aan fondse		
Publikasiefonds	2 324	1 825

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2021

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS

	2022	2021
	R	R
	2022	2021
	R	R
8. Revenue		
Membership fees	20 365 651	18 969 329
	<u>20 365 651</u>	<u>18 969 329</u>
9. Other income		
FEDSAS Centre for Technology	495 337	546 811
FEDSAS Centre for Finance and Risk	127 500	
Legal fees received	149 537	131 192
Donation income	1 996 363	1 308 763
Distribution received	873 076	
Profit on disposal of assets	12 831	87 162
Native language initiative	700 615	750 000
Sale of goods	376 706	397 526
Training income	-	40 000
Web advertising	11 500	30 000
Webinar income	29 190	105 690
	<u>4 772 655</u>	<u>3 397 144</u>
10. Operating profit/(loss)		
Operating profit/(loss) for the year is stated after accounting for the following:		
Operating lease charges		
Lease rentals on operating lease		
Contractual amounts	22 800	346 928
Profit on sale of assets	-	-
Depreciation on property, plant and equipment	191 711	172 237
Employee costs	15 747 395	16 068 881
11. Investment revenue		
Interest revenue		
SA Onderwys Ontwikkelings Trust	-	48 711
Bank balances	826 517	463 202
	<u>826 517</u>	<u>511 913</u>
12. Interest distributed to reserve funds		
Publication fund	2 324	1 825

FEDSAS
(Registrasienuommer: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2021

AANTEKENINGE TOT DIE STAAT VAN FINANSIËLE STATE

	2022 R	2021 R
13. Ouditeursvergoeding		
Ouditeursvergoeding	30 145	27 800
14. Koste van voorraad aangewend		
Voorraad openingsaldo	117 411	328 525
Aankope vir die jaar	134 263	29 718
Fedsas in 'n boks	141 147	121 436
Voorraad eindsaldo	-194 453	-117 411
	198 368	362 268

15. Belasting

Daar is geen voorsiening gemaak vir belasting vir 2022 nie, aangesien die organisasie geregistreer is as 'n organisasie sonder winsoogmerk met NPO-nommer: 128-598. Die entiteit is dus vrygestel van inkomstebelasting ingevolge a 10(1)(cN) van die Wet op Inkomstebelasting van 1962.

16. Kontant gegeneer uit bedrywighede

(Verlies) / Wins voor belasting	2 083 220	734 469
Aanpassing vir:		
Waardevermindering	191 711	172 237
Wins met verkoop van bates	-12 831	-87 162
Rente ontvang	-824 194	-510 088
Fondse oorgedra na reserwes	502 325	-
Veranderinge in bedryfskapitaal		
Voorraad	-77 042	211 114
Handels- en ander debiteure	240 789	8 076
Handels- en ander krediteure	416 002	423 303
	2 519 980	951 949

17. Verwante partye

Verhoudings

Verwante trust SA Onderwysontwikkelingstrust

Saldo's en transaksies met ander verwante partye

Verwante partye saldo's

Leningsrekening - verskuldig deur verwante partye

SA Onderwysontwikkelingstrust 83 672 1 345 568

Verwante partye transaksies

Rente ontvang van verwante partye

SA Onderwysontwikkelingstrust - -48 711

Uitkering ontvang van verwante partye

SA Onderwys Ontwikkelings Trust -873 076 -

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2021

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS

13. Audit's remuneration

Auditing fees

14. Cost of inventory utilised

Inventory opening balance

Purchases for the year

Fedsas in a box

Inventory closing balance

15. Taxation

No provision has been made for 2022 tax as the organisation is registered as a non-profit organisation with NPO number: 128-598. The entity is therefore exempt from income tax in terms of s 10(1)(cN) of the Income Tax Act of 1962.

16. Cash generated from operations

(Loss) / Profit before taxation

Adjustment for:

Depreciation

Profit on sale of assets

Interest received

Funds transferred to reserves

Changes in working capital:

Inventories

Trade and other receivables

Trade and other payables

17. Related parties

Relationships

Related trust

Related party balances and transactions with other related parties

Related party balances

Loan accounts - owing by related parties

SA Onderwysontwikkelingstrust

Related party transactions

Interest received from related parties

SA Onderwysontwikkelingstrust

Distribution paid to/(received from) related parties

SA Onderwys Ontwikkelings Trust

FEDSAS
(Registrasienuommer: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2021

AANTEKENINGE TOT DIE STAAT VAN FINANSIËLE STATE

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2021

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS

18. Gebeurlikhede / Contingencies

As gevolg van nie-nakoming van deel 23(1)(a) van die Wet op Belasting op Toegevoegde Waarde 89 van 1991, is dit nodig vir FEDSAS om hul BTW aanspreeklikheid terugwerkend aan te pas. FEDSAS het met SARS konsulteer en onderhandelings betree om te verseker dat alle regs vereistes en aanspreeklikhede ooreengekom word. FEDSAS het egter geen verdere korrespondensie en/of instruksies van SARS ontvang in die verband.

Due to the non-compliance of section 23 (1)(a) of the Value Added Tax Act 89 of 1991, FEDSAS needs to retrospectively adjust their VAT liability. FEDSAS has consulted and entered into negotiations with SARS to ensure that all legal requirements and liabilities are met. FEDSAS has however not received any further correspondence and/or instructions from SARS in this regard.

Weens die omvattende aard van die berekening van die terugwerkende regstelling van die BTW, kon die aanspreeklike bedrag nog nie bereken word nie.

Due to the comprehensive nature of the calculation of the retrospective correction of the VAT, the amount liable could not be calculated as yet.

19. Lopende saak/Going concern

Die finansiële jaarstate is opgestel op grond van die rekeningkundige beleid van toepassing op 'n lopende saak. Hierdie basis veronderstel dat daar fondse beskikbaar sal wees om toekomstige bedrywighede te finansier en dat die realisering van bates en vereffening van laste, voorwaardes en verpligtinge in die gewone gang van sake sal plaasvind.

The annual financial statements have been prepared on the basis of accounting policies applicable to a going concern. This basis presumes that funds will be available to finance future operations and that the realisation of assets and settlement of liabilities, contingent and commitments will occur in the ordinary course of business.

As gevolg van die bogenoemde gebeurlikheid, is die vermoë van FEDSAS om voort te gaan as 'n lopende saak afhanklik van die uitslag van die onderhandeling met die SAID.

Due to the contingency disclosed above, FEDSAS' ability to continue as a going concern is dependent on the outcome of the negotiation with SARS.

20. Eerste aanvaarding van die organisasie se eie rekeningkundige beleid/First-time adoption of the organisation own accounting policies

The organisation has applied the basis of accounting described in Note 1, for the first time for the 2022 year end. On principle this standard has been applied retrospectively.

Die organisasie het die grondslag van rekeningkunde wat in Aantekening 1 beskryf word, vir die eerste keer vir die 2022-jaareinde toegepas. In beginsel is hierdie standaard terugwerkend toegepas.

The date of transition was 1 January 2022 and there were no adjustments required on the comparative figures of the Statement of Financial Position, Statement of Comprehensive Income, Statement of Changes in Equity and Statement of Cash flows with the transition from International Financial Reporting Standards for Small and Medium-sized Entities to the organisation own accounting policies.

Die datum van oorgang was 1 Januarie 2022 en daar was geen aanpassings nodig op die vergelykende syfers van die Staat van Finansiële Posisie, Staat van Omvattende Inkomste, Staat van Veranderinge in Ekweit en Staat van Kontantvloei met die oorgang van Internasionale Finansiële Verslagdoeningstandaarde vir Klein en Medium-groote Entiteite na die organisasie eie rekeningkundige beleid.

FEDSAS

FEDSAS

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022

GEDETAILEERDE INKOMSTETAAT

DETAILED INCOME STATEMENT

	Aant.	2022 R	2021 R	Notes	
Inkomste					Revenue
Lidmaatskapfooie		20 365 651	18 969 329		Membership fees
Uitkerings ontvang		873 076	-		Distribution received
Donasie inkomste		1 996 363	1 308 763		Donation income
FEDSAS Sentrum vir Finansies en Risiko		127 500			FEDSAS Centre for Finance and Risk
FEDSAS Sentrum vir Tegnologie		495 337	546 811		FEDSAS Centre for Technology
Regskoste ontvang		149 537	131 192		Legal fees received
Moedertaal inisiatief		700 615	750 000		Native language initiative
Wins met verkoop van bates		12 831	87 162		Profit on disposal of assets
Verkope van goedere		376 706	397 526		Sale of goods
Opleiding inkomste		-	40 000		Training income
Webadvertensies		11 500	30 000		Web advertising
Webinaar inkomste		29 190	105 690		Webinar income
Uitgawes		-23 293 283	-22 142 092		Expenses
Operasionele surplus		1 845 023	224 381		Operating surplus
Rente ontvang	11	826 517	511 913	11	Interest received
Rente betrekking tot reserwe fondse	12	-2 324	-1 825	12	Interest relating to reserve funds
Fondse oorgedra aan reserwes		-502 325			Funds transferred to reserves
Surplus vir die jaar		2 166 891	734 469		Surplus for the year

The supplementary information presented does not form part of the annual financial statements and is unaudited.
Die aanvullende inligting wat aangebied word, vorm nie deel van die finansiële jaarstate nie en is ongeouditeer.

FEDSAS

FEDSAS

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2022

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2022

GEDETAILEERDE INKOMSTETAAT

DETAILED INCOME STATEMENT

	Aant.	2022 R	2021 R	Notes	
Bedryfsuitgawes					Operating expenses
Rekenmeesters fooie		34 596	22 241		Accounting fees
Advertering		314 588	14 714		Advertising
Ouditeursfooie	13	30 145	27 800	13	Auditing fees
Slegte skuld		1 737 746	1 628 537		Bad debts
Bank kostes		64 190	41 917		Bank charges
Boeke		3 021	6 664		Books
Sertifikaat uitgawes		2 527	-		Certificates expense
Skoonmaak		400	780		Cleaning
Vergoedingsfonds		18 581	15 276		Compensation funds
Rekenaaruitgawes		102 423	82 417		Computer expenses
Konsultasie fooie		33 158	113 963		Consulting fees
Koste van voorraad gebruik		198 368	362 267		Cost of inventory utilised
Afleweringkoste		11 088	41 903		Delivery expenses
Depresiasie		191 711	172 237		Depreciation
Werknemers kostes		15 747 395	16 068 881		Employee costs
Webtuiste koste		259 176	434 026		Website costs
Vermaak		124 557	51 070		Entertainment
Omgevingsanalise koste		150 000	-		Environmental analysis expense
Geskenke		7 653	5 250		Gifts
Versekering		91 117	83 436		Insurance
Huur teen bedryfskoste		22 800	346 928		Lease rentals on operating costs
Regskoste		200 756	41 608		Legal expenses
Mediese uitgawes		207 793	37 135		Medical expenses
Vergaderings		794 391	766 522		Meetings
Moedertaal inisiatief uitgawes		7 869	21 770		Native language initiative expenses
Posgeld		2 057	59 090		Postage
Drukwerk en skryfbehoeftes		63 104	88 439		Printing and stationery
Tantieme		36 385	-		Royalties
Beskermdende klere		22 869	29 844		Protective clothing
Ander streeksuitgawes		1 631	3 387		Other regional expenses
Herstel en onderhoud		26 042	39 778		Repairs and maintenance
Sekuriteit		470	8 542		Security
Seminaar uitgawes		50 718	15 500		Seminar expenses
Personeelwelsyn		26 378	-		Staff welfare
Subskripsies		121 502	106 481		Subscriptions
TAO Projek uitgawes		426 955	72 814		TAO project expenses
Telefoonkoste		586 056	404 171		Telephone and fax
Opleiding		14 005	242 280		Training
Plaaslik reis		1 520 199	616 387		Travel - local
Gebruiksgoedere		619	31 960		Utilities
Webinar uitgawes		38 244	36 077		Webinar expenses
		23 293 283	22 142 092		

The supplementary information presented does not form part of the annual financial statements and is unaudited
Die aanvullende inligting wat aangebied word, vorm nie deel van die finansiële jaarstate nie en is ongeouditeer.

